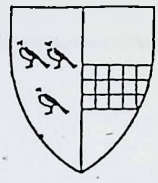
WUUSTWEZEL

PROVINCIE ANTWERPEN

ARRONDISSEMENT ANTWERPEN

GEMEENTE

WUUSTWEZEL

WESALIA II

"Non est mortale quod opto"

(Sekr. Peeter van Beeck, ı-ı ı-ı ı-ı
ı-ı ı-ı ı-ı Schepenbrieven 1637)

HEEMKUNDIGE KRING WUUSTWEZEL

WESALIA II
Heemkundige Kring Wuustwezel

LEDENTIJDSCHRIFT
JAARGANG 10 : NR. 3 en 4

Beste vrienden, leden van onze heemkundige kring

U zult zeker en vast uzelf verwonderd afvragen hoe het nu zit met het ledentijdschift van onze heemkundige kring. Jaren lang is dat ledentijdschrift regelmatig vier maal per jaar verschenen. Onze leden schenen steeds tevreden. Regelmatig kregen we een bemoedigend woordje over de inhoud. Dat deed deugd. Doch... men wilde van alles veranderen. Men heeft wat afvergaderd, heel wat voorstellen naar voren gebracht,... De werking van de heemkundige kring zou opgesplitst worden in verschillende werkgroepen. Deze werkgroepen zouden zich bezig houden met het uitwerken van verschillende projecten. Allemaal mooie voorstellen,.... Maar wie gaat dat allemaal uitwerken? Wie gaat zijn vrije tijd opofferen om dat alles te realiseren? In het uitwerken van een project kruipt zeer veel tijd. Dat hebben we pas nog kunnen ondervinden. Voor vijf landelijke gilden in evenveel Vlaamse provincies wordt het een bijzonder jaar. Zij zetten hun dorp een jaar lang in de kijker. Voor de provincie Antwerpen werd Loenhout uitgekozen. In samenwerking met L.G. Wuustwezel en L. G. Gooreind heeft men gezamenlijk het project. **"DORP IN DE KIJKER 2010 "**uitgewerkt. Aan de landbouwers werd gevraagd een naam te zoeken voor hun boerderij. Die naam zal in witte letters op de boerderijen aangebracht worden. Aan de eigenaars van de deelnemende boerderijen wordt gevraagd een tekst te schrijven (1 à 1 ½ bladzijde) over hun boerderij: herkomst, vroegere bewoners, oude hoevebenaming, ... Karel Breugelmans, schepen van openbare werken en landbouw, vroeg aan bestuursleden van de heemkundige kring om deze klus op te klaren. Zij gingen eerst en vooral op zoek in de oude schepenakten. Daar vonden zij oude hoevebenamingen, oude straatbenamingen, oude familienamen van de vroegere eigenaars,... Dat was al een langdurende zoektocht. Wij dachten dat men hieruit heel wat bruikbare namen zou kiezen. Maar onze landbouwers dachten daar anders over. Zij opteerden eer voor een hedendaagse naam. Op 7 oktober werd een speciale vergadering georganiseerd voor de leden van de landelijke gilde die deelnamen aan de actie hoevebenamingen. Er kwamen flink wat geïnterseerde deelnemers opdagen. Karel Breugelmans, de grote stuwende kracht achter dit project, en Frans Ruts waren de vertegenwoordigers van de L. G. Wuustwezel. Louis Van Bergen en Stan Dirven kwamen vanuit de heemkundige kring. Het werd een aangename, leerrijke avond. Er werd druk overleg gepleegd over de naamkeuze en de bijhorende tekst. We zijn wel geschrokken van de grote interesse van onze landbouwers. Als ze vragen hadden waren ze altijd welkom tijdens de openingsuren van de heemkundige kring. Bijna alle deelnemers zijn ons komen opzoeken. Voor velen was het de eerste keer dat zij in het lokaal van de heemkundige kring kwamen. Zij stonden verwonderd te kijken naar al het documentatiemateriaal dat daar bijeengebracht is. Spijtig dat wij geen tijd hadden

om een rondleiding te geven. Wij hadden onze handen meer dan vol genoeg met het noteren van gegevens over de deelnemende boerderijen. De tekst moest tijdig binnengebracht worden. Alles werd nauwkeurig nagekeken en indien nodig verbeterd. Ja, we zijn vele uurtjes braaf geweest met het opstellen van de teksten. Laat ons eens bekijken hoe we te werk zijn gegaan. De openbare ver-kopingen zijn er later nog aan toegevoegd.

Aan de hand van de gekregen gegevens werd over iedere boerderij een tekst geschreven Het is de bedoeling van de L. G. met al deze teksten een boek samen te stellen met als titel: **" LANDELIJK ERFGOED... ONZE TROTS!"**

Hierin verschijnt eerst een algemeen gedeelte. Dan volgt een korte kennismaking met de historiek van elke deelnemende gemeente of gehucht. Daarna volgt van elke deelnemende boerderij de bijpassende tekst. We zochten naar een ruime afwisseling van teksten, zodat elke lezer wel wat zal vinden dat hem of haar zal interesseren. Soms is dat een typische tekst over de boerderij. Bij een andere boerderij komen we meer te weten over de eigenaars. We zochten ook regelmatig naar gegevens over de stamboom van de deelnemer. Bij een andere boerderij vonden we een mooie tekst van een Wezelse of een Vlaamse schrijver. Van alle deelnemende boerderijen werden enkele foto's gemaakt. De eigenaar mocht kiezen welke foto hij/zij in het boek wilde laten verschijnen.Hierna volgt als voorbeeld de bespreking van " De Gagelhoeve"

13 - GAGELHOEVE

Peter Gagelmans
Bremstraat 12
2990 Wuustwezel

Jozef Gagelmans heeft in 1961 de boerderij gebouwd. Hij is begonnen met het houden van koeien en varkens. In 1991 heeft Peter de boerderij overgenomen.

In 2005 is hij gestopt met het houden van koeien . Zijn bedrijf is nu enkel gericht op het kweken van varkens. (gegevens komende van de eigenaar)

Gagel is een struikje dat vroeger op zure, vochtige heidegronden vaak groeide. Het had een heel speciale welriekende reuk. Het waren vooral de knoppen die het hardst roken. Zij werden daarom in matrassen gestoken om de luizen te bestrijden. Het voornaamste gebruik tot de 14de eeuw was het kruid te mengen bij bier om het beter te conserveren. Op het gebruik van gagel werd door de heren een belasting gezet: de "gruyt." Zij werd nog eeuwen lang geïnd, ook nog nadat hop de gagel had vervangen.

We lazen: "In Brabant en de Vlaenderen wordt dit ghewas Gagel geheeten. Het saet van gagel is seer warm ende drooch van aert. Sommegen doen Gagel in 't bier om hoppe te sparen. Het bier daermeede gebrouwen maekt yemand seer haest dronken, voornamelijk soo het belegen bier was."

De gagelstruik kan wel tot een meter à anderhalve meter hoogte groeien. De blaadjes zijn breedachtig lang, hard. De zeer sterke reuk komt overeen met de Myrtus. De reuk bewijst genoeg dat dit gewas, en voornamelijk de vettigheid der zaden, uit fijne werkende delen bestaat. Naast het gebruik in bier, wordt het ook in de kleerkasten tussen de klederen bewaard tegen de motten. In de wijn gedaan, doet gagel die een aangename geur krijgen. (gegevens door ons bijgevoegd).

Hierna volgt een stukje van de stamboom. Dat werd met veel interesse bekeken. Tijdens de bijeenkomsten werd er druk over gesproken. Wij geven een voorbeeld. (door ons opgezocht)

Peter Gagelmans **°Merksem 20/02/1969**	
Jozef Jaak Gagelmans **° WW 14/01/1927** **X Berchem 07/05/1962**	**Cornelia Catharina Vissers** **° WW 23/09/1934**
Franciscus Gagelmans **° WW 08/09/1899 + WW 14/12/1973** **X Brecht 11/04/1923**	**Maria Philomena Van Ham** **°Br 26/02/1899 + WW 18/09/1972**
Petrus Joseph Gagelmans **° WW 22/1855 + WW 23/12/1931** **X WW 29/12/1886**	**Anna Cornelia V/den Keybus** **° WW 17/09/1860 + WW 05/04/1902**
Jacobus Gagelmans **° WW 01/11/1817 +WW 27/06/1892** **X LH 23/05/1849**	***Maria Elisabeth Cox*** **° LH 21/04/1822 + WW 12/10/1898**
Petrus Gagelmans **° WW 16/05/1768 + WW 13/10/1835** **X WW 06/02/1797**	**Maria Catharina Beyers** **° WW 07/07/1776 + WW 19/04/1841**
Antonius Petri Gagelmans **°WW 30/10/1733 + WW 28/11/1809** **X WW 03/05/1763**	**Catharina Petri Van Looveren** **° Bre 26/03/1735 + WW 10/01/1789**
Petrus Gagelmans **°WW 01/04/1687 +WW 04/10/1745** **X WW 04/06/1710** **XX WW 25/01/1717**	**Catharina Van Tichel** **° LH 06/09/1680 + WW 11/12/1710** **Catharina Anthonissen** **WW 23/12/1691 + WW 09/02/1763**

Hierna volgt de verkoopaffiche van twee boerderijen. We vonden toevallig de affiche van verkoop van de boerderij van Jaak Gagelmans en Maria Elisabeth Cox in 1895. (namen staan in kader schuin en onderstreept) Interessant aan deze affiche zijn de vele verschillende stukken grond die verkocht werden. Heel wat stukken grond werd met naam genoemd. Je vindt daarbij ook de kadastrale ligging en de grootte van de percelen. Daarbij worden meestal ook de aanpalende eigenaars vernoemd. Zoals je kan zien valt er heel wat te leren van zo'n verkoopsaffiche.

OPENBARE VERKOOPING

van eene

SCHOONE HOEVE

Met beste Bouw-, Wei - en Hooilanden, Mastbosch en Heide
TE WUUSTWEZEL OP BREIKELEN

De Notaris Van Nueten, te Loenhout, zal provisoir op DIJNSDAG 30 APRIL 1895, ter herberg van Jan De Bie, te Wuestwezel in het dorp, en definitief op DIJNSDAG 7 MEI volgende, ter herberg van P. J. Lenaerts te Wuestwezel op den Drijhoek, telkens om 1 uur namiddag, wegens de weduwe en kinderen Jacob Gagelmans – Cox, te Wuestwezel, openbaarlijk en met winst van premie toewijzen en verkopen:

Koop 1 : - Eene schoone hoeve, hebbende gebouwen, plaats, tuin, bouw – en weiland, gestaan en gelegen te Wuestwezel op Breikelen , Wijk F, nr. 832a, 833a, 834a, 835 a en 829, samen groot 3 hectaren 16 aren 85 centiaren, palende noord d'Heer Graaf du Chastel, Vergauwen-Hens, Verhaegen en Masen, J. F. Van Looveren – Dielen en P.J. Beyers - Van Looveren, oost Karel Anthonissen en J. F. Van Looveren – Dielen, voorts de straat.

Bouwland, gelegen aldaar over de straat, Wijk F , nr. 815, 814, 816 en 816bis, samen groot 1 ha 96 a, palende noord de straat, oost J. F. Van Looveren – Dielen, zuid de straat en west Karel Anthonissen.

Hooiland, gelegen aldaar tegen den grooten steenweg, Wijk F, nr. 748 en 749, groot 51 a 55 ca, palende noord - west Jac. Beyers - Leys en kinderen, noord - oost Madame Ferd. Floren, zuid - oost den grooten steenweg , zuid - west koop 16

Weiland, gelegen aldaar op den Kleinenberg, Wijk F, nr. 619 en 620, groot 73 a 60 ca, palende noord - west wed. en kinderen Fr. Lenaerts – Beyers en Jos Michielssen, noord – oost Jan Aernouts – Van Looveren en Jac Beyers – Leys en kinderen, zuid - oost de kinderen J. J. Hens – Van den Bergh, zuid - west weduwe en kinderen Fr. Lenaerts - Beyers.

Een weiland gelegen aldaar, wijk F, nr. 768, groot 45 a 10 ca, palende noord J. F. Van Looveren – Dielen en Jac Van Looveren - Aertsen, oost de straat of weg, zuid gebroeders Van den Bergh, en west P. Van Oevelen.

Heide aldaar gelegen in de Zuymoeren, Wijk A, nr. 515b, groot 92 a 65 ca, palende noord d'Heer Mertens, oost Notaris Van Nueten, zuid madame Delehaye, west van Beeck.

Heide, gelegen in het Lonven, Wijk B, nr.50, groot 81 a 70 ca, palende noord Verellen, oost Van Nueten en Stevens - Fraeters, zuid Dictus, west Rommers- Goossenaerts

Heide gelegen in de Zuymoeren, wijk A nr. 529, groot 66 a 65 ca, palende noord d'Heer Mertens, oost Van Nueten, zuid P. Van Oevelen; west weduwe en kinderen C. Augustijns - Floren.

Heide gelegen in de Zuymoeren, Wijk A, nr. 504, groot 20 a 70 ca, palende noord Simons, oost Bernaerts, zuid M. Van den Keybus, west Van Nueten

KOOP 1 is dus groot in bouw - en weiland 6 ha 83 a 10 ca en in heide 2 ha 61 a 70 ca.

KOOP 2 - Bouwland Giltjens hof, gelegen te Wuustwezel op Breikelen, Wijk F. nr.777, groot 60 a 5 ca, palende noord en oost den weg, zuid koop 3, west P. Van Oevelen

.**KOOP 3**:- Weiland, het Paardsweiken, gelegen op Breikelen, wijk F. nr. 776, groot 55 aren 95 ca, palende noord koop 2, oost den weg, zuid Jac.Van Looveren - Aertsen, west Karel Anthonissen.

KOOP 4 - Bouwland het Kransken gelegen op Breikelen, wijk F nr. 791, groot 46 a 20 ca palende noord P. Van Oevelen, oost notaris Van Nueten, zuid de straat, west koop 5 en Adr. Leenaerts – Bussers.

KOOP 5 - Bouwland den grooten Akker, gelegen op Breikelen, wijk F nr. 792, groot 95 a 20 ca, palende noord Adr. Lenaerts – Bussers, oost koop 4, zuid den weg, west Jos Michielssen.

KOOP 6 - Bouwland het Paanakkerken, gelegen op den Kleinenberg, wijk, nr. 743 en 744, groot 30 a 95 ca, palende noord - west de straat, noord - oost en zuid - oost den weg, zuid - west koop 1 en Jos Michielssen.

KOOP 7 - Bouwland het Blok, gelegen op den Kleinenberg, wijk F, nr.791, groot 46 a 20 ca palende noord Jac. Van Looveren – Aertsen, oost de straat, zuid Jos. Michielsen, west de baan.

KOOP 8 - Weiland de groote weide, gelegen in de Breikelsche beemden, Wijk G nr. 116, groot 60 a 50 ca, palende noord het Kerkfabriek, oost den weg, zuid Tuerlinckx-Kenis, west Van Dyck – De Potter

KOOP 9 - Weiland, het lang Weiken, gelegen in de Breikelsche beemden, wijk G nr.127, groot 40 a 75 ca, palende noord madame Ferd. Floren, oost Karel Anthonissen, zuid Jac. Van Looveren – Aertsen, west Jan Van Looveren – Dielen

KOOP 10 - Hooiland, gelegen op den Kleinenberg, wijk F, nr. 613 en 626, groot 16 a 50 ca, palende noord P.V. Oevelen, oost de kinderen Ant. Geysen, zuid den grooten stwg, west koop18

KOOP 11 - Hooiland gelegen op Braken, Wijk D nr. 39, groot 21 a 40 ca, palende noord Corn. Vissers, west denzelven en Corn. Brocatus, zuid Eugeen Verellen, oost de grote beek.

KOOP 12 - Heide gelegen in de Begijnemoeren, Wijk B, nr. 275, groot 30 a 90 ca, palende noord en oost den Heer Graaf du Chastel , west de kinderen Francken.

KOOP 13 - Heide, gelegen in de Snijgaerts, wijk B, nr. 22, groot 20 a 5 ca palende noord den notaris Van Nueten, oost Mous – Jacobs en Adr. Pauwels –Stevens; zuid P. J. Fraeters en west Jos Lenaerts – Pelckmans.

KOOP 14 - Heide, gelegen in de Hertenbeemden, Wijk G, nr. 232 groot ?? a 25 ca, palende noord Louis Van Elsacker, oost en zuid Corn.Hertoghs, west den groten steenweg.

KOOP 15 - Grond van mastbosch en heide, genaamd de Leemleegt, gelegen op Breikelen, Wijk F, nr. 811a, groot 49 a 50 ca, palende noord de baan, oost en zuid de straat, en west P. J. Lenaerts.

KOOP 16 -Hooiland gelegen op Breikelen, Wijk F, nr.747, groot 57 aren palende noord –west Jac. Beyers – Leys, noord - oost. Koop 1, zuid - oost den grooten steenweg, voorts de familie J.J. Hens - Van den Bergh.

En hooiland over den steenweg in Hertenbeemden, wijk F nr. 219, groot 2 a 75 ca, palende noord - west den grooten steenweg, noord – oost Not. Van Nueten, zuid oost J. F. Van Looveren –Dielen en zuid - west P. Van Oevelen

KOOP 17 - Hooiland, gelegen op den Kleinenberg, Wijk F, nrs. 615, en 624, groot 39 a 50 ca, palende noord P.Van Oevelen en weduwe en kinderen Fr. Lenaerts-Beyers, oost het Gasthuis van Antwerpen, zuid den groten steenweg, west de kinderen Antoon Geysen- Anthonissen.

KOOP 18 - Hooiland, gelegen op den Kleinenberg, Wijk F, Nr. 627, groot 43 a 80 ca palende noord P.Van Oevelen, oost koop 10, zuid en west weduwe en kinderen Fr. Lenaerts- Beyers

KOOP 19 -Heide gelegen in de Zuymoeren, Wijk A, nr.501, groot 1 ha 11 a 55 ca, palende noord P. J. Beyers - Pauwels en Kenis, oost J. B. Janssens, zuid M. Van den Keybus, west Jos Gagelmans.

KOOP 20 - Heide, gelegen in de Brechtse Heivelden Wijk G nr.252, groot 1 ha 11 a 10 ca, palende noord - oost Adr. Fr. De Bruyn, zuid – oost het Gasthuis van Antwerpen, zuid - west Fr. J. De Bruyn, noord - west J. F. Van Looveren – Dielen en Van Nueten.

KOOP 21 - Heide en jong mastbosch, gelegen in de Westdoornsche heide, Wijk F nr. 48, groot 1 ha 68 a, palende noord den steenweg naar Calmpthout, oost P.Van Oevelen en Jos Michielssen, zuid den weg, west J. F.Van Looveren - Van Santvliet

Alle accumulatiën worden voorbehouden.

Titels en veilvoorwaarden berusten ter studie van voornoemden notaris Van Nueten te Loenhout Zegt het voort !

Brecht - Stoomdrukkerij van L. Braeckmans, uitgever van het Nieuwsblad

Ook onderstaande kleine affiche zal door sommige eigenaars wel gekend zijn.

OPENBARE VERKOPING
van een
Hoefken
MET BOUW- & WEILAND
TE WUESTWEZEL IN DE SLIJKSTRAAT
en HEIDE aldaar bij den Huisheuvel

De notaris Van Nueten, te Loenhout , zal voorloopig op ZATERDAG 5 MEI 1906, en definitief op 12 MEI volgende, telkens om 2 ure namiddag, ter herberg "Café Belge", te Wuestwezel in het Dorp, wegens Julia Van Hooydonck te Wuestwezel, openbaarlijk en met winst van premie toewijzen en verkoopen:

Koopen 1 en 2 - Een HOEFKEN , bestaande uit huizing met stal, schuur, hof, bouw- en weiland, gelegen te Wuestwezel in de Slijkstraat, op Geenhofakker, sectie E, nr.23, 24, 25, 26, 27 en 32, samen groot 1 hectaar 2 aren 85 centiaren, ter plaatse verdeeld in twee koopen, te weten :

Koop 1 – Gebouwen en hof, land en weide, groot 48 aren 05 centiaren, palende noord - west den heer Jan Hens en Mevr.Gravin du Chastel, noord - oost Adriiaan Goetstouwers, zuid - oost op de linie der palen koop 2, voorts de Slijkstraat.

Koop 2 - Bouw- en weiland aldaar, groot 54 aren 80 centiaren, palende noord - west op de linie der palen 1, noord - oost Adriaan Gooetstouwers, zuid - oost dezen laatsten en Van Dongen, voorts de Slijkstraat.

Koop 3 – Heide gelegen te Wuestwezel oost den Huisheuvel, sectie C, nr.162, groot 1 hectaar 29 aren 40 centiaren, palende noord - west en noord - oost Mevrouw Gravin du Chastel, zuid - oost de kinderen Anthonissen, zuid - west L.Van Looveren, west den steenweg naar den Paal.

Accumulatie voorbehouden.Titels en veilvoorwaarden berusten ter studie van den notaris Van Nueten te Loenhout **ZEGT HET VOORT**

STOOMDRUKKERIJ L. BRAECKMANS, BRECHT

Volgende namen prijken nu op de huidige boerderijen:

1 – Hoeve Rysevennen	Baan 20
2 – Grootvaders'hof	Baan 27
3 – St.- Sebastiaanshoeve	Baan 32
4 – Hertenbeemdenhoeve	Beersgat 20
5 – 't Oud Kantoor	Berkendreef 3
6 – Hoeve van 't Hof	Berkendreef 23
7 – Vissershoeve	Bleken 4
8 – Den Kivit	Blekenberg 45
9 – Brekelshof	Brekelen 46a
10 – Hoeve Brekelen	Brekelen 54
11 – Carpinushoeve	Brekelen 61
12 – De Bremhoeve	Bremstraat 4
13 – Gagelhoeve	Bremstraat 12
14 – Hoeve 't Engels Baantje	Engelsbaantje
15 – Haenscorffhoeve	Heistraat 4
16 – 't Hollegoor	Heistraat 29
17 – Hoeve De Rosmolen	Heistraat 32
18 – Bosrandhoeve	Heistraat 33
19 – Heihoeve	Heistraat 50 a
20 – De Plak	Hoofdbaan Watering 11
21 – Sneygaertshoeve	Hoofdbaan Watering 22
22 – Hoeve De Zandberg	Kalmthoutse stwg 140a
23 – Statiedreefhof	Kalmthoutse stwg; 236
24 – Pelkesteehoeve	Kalmthoutse stwg. 247
25 – Den Kleynenberghoeve	Kleinenberg 10
26 – Op den Berg	Kleinenberg 26
27 – Kouterhoeve	Kouterstraat 5
28 – Op den Kruisweg	Kruisweg 3
29 – Zwaluwenhoeve	Kruisweg 35
30 – Stokershoeve	Kruisweg 36
31 – Molenheyde	Molenheide 58
32 – 't Gruesveld	Molenstraat 2
33 – 't Heiken	Molenstraat 6
34 – Hoeve Teeuwkes	Molenstraat 8
35 – Heiakkerhoeve	Molenstraat 19
36 – Molenberghoeve	Molenstraat 26
37 – Wolfshoeve	Nieuwmoerse stwg. 115
38 – Noordwateringshoeve	Noordwaterugsweg 26
39 – Bruggemanshoeve	Noordwateringsweg 36
40 – Peerdsvenhof	Peerdsvenweg 21
41 – Serre Den Huysheuvel	Polderstraat
42 – Grootvenhoeve	Polderstraat 70 a
43 – Berkenhof	Reebokdreef 50
44 – Schutsdijkhoeve	Schutsdijk 16
45 – Deureind	St.- Willibrordusstraat 84
46 – Sterboshoeve	Sterbos 3
47 – Tolberghoeve	Tolberg 3

48 – Zicht op 't Hollegoor	Tolberg 9
49 – Mastendreefhoeve	Tolberg 19
50 – De Veldvoert	Veldvoort 8
51 – Deckershof	Veldvoort 11
52 – 't Peirdjeshof	Veldvoort 28
53 – Het Doornhof	Westdoorn 11
54 – Westdoornhoeve	Westdoorn 23
55 – St.-Willibrordushoeve	Westdoorn 32
56 – Wolkenvenhoeve	Wolkenvenweg 9
1 – Blekenhoeve	Akkerveken 2
2 – Hoeve De oude Eik	Akkerveken 5
3 – St.-Antoniushoeve	Akkerveken 6
4 – De Goorhoeve	Akkerveken 20
5 – Posterijhof	Bredabaan 875
6 – Goorboshoeve	Goorbosstraat 74
7 – Stockboomhoeve	Noordheuvel 63

UIT HET NOTITIEBOEKJE JAAR 1957 VAN PASTOOR GOETSTOUWERS

S. DIRVEN

Enkele weken geleden kreeg ik vanuit Breda een briefomslag toegestuurd. Op de voorzijde was juist plaats genoeg om mijn adres te kunnen schrijven. .De rest was volgekleefd met postzegels. Heel benieuwd maakte ik meteen de briefomslag open.

Er stak een "notitieboekje" (zakagenda 1957-10 op 16cm) in en een postkaartje met wat uitleg.

Geachte Heer Dirven,

Hierbij zend ik u een notitieboekje dat ik heb gevonden tussen de papieren van mijn vader. Volgens mij gaat het om aantekeningen van pastoor Goetstouwers, iemand die vorige eeuw rond 1950 pastoor is geweest in Gooreind Wuustwezel.Hopelijk kunt u het gebruiken en biedt het voor u, of de heemkundige kring waardevolle informatie.

Met vriendelijke groet.
M. Kustermans

Ja, al meet het boekje maar 10 op 16 cm, toch is het voor ons een zeer waardevol gegeven. Pastoor Goetstouwers (Adrianus Franciscus Goetstouwers) ° Zundert 11/09/1890 was geen pastoor te Wuustwezel, maar wel te Walem. Hij is bekend voor zijn vele geschriften over geschiedenis, heemkunde... . Wij beschikken ook over een map met allerlei briefwisseling, zowel Nederlandstalige als Franstalige. Hij schreef ook bekende werken. In zijn oude dag verbleef pastoor Goetstouwers in een gezin uit de oude Baan te Gooreind n.l. Ludovicus Joosen (° Merksem 16/03/1900) x Paelinckx Ludovica Anna Maria (° Wuustwezel 14/11/1907)

De talrijke aantekeningen in zijn notitieboekje handelen bijna allemaal over de geschiedenis van ons dorp, onze gemeente. En ...er staat wat in. Je kan maar amper geloven dat een mens van 67 jaar een tekst zo klein kan schrijven. Om de tekst leesbaar te maken hebben wij hem 200 keer vergroot. En dan nog moeten we regelmatig naar een degelijk vergrootglas grijpen om sommige woorden leesbaar te

maken. Wij waren een paar maanden zoet geweest met het zoeken naar de oude hoevebenamingen van Wuustwezel. En wat vinden we op het blaadje van de zesde en zevende januari 1957? Daar staan de hoevenamen van rond 1950. Hierna volgen deze namen zoals wij denken dat ze genoemd werden. Spijtig genoeg zijn niet alle woorden leesbaar.

HOEVEBENAMINGEN II

naar pastoor Goestouwers

Hier nemen we de lijst met de hoevebenamingen rond 1950.

Lammerenbergh hoeve	14r
Thomas hoeve	17r
Priesterdoncx stede	19r bij Deurensche acker 44r
Den Cock (Cleynenbergh)	46r – 143r
Jaentiens hoff	88v
Jonckers stede	91v
Neel Jans stede	99r
Verbrande stede	118v
Goris stedeken	148v
Jan Joos stede	185v
De Heyninge(nu de Ghiel)	207r Gooreind
Het Hofken	213^{e}
Melssens hoff	214r
Den Briel	229v Gooreind
Kemphoff	233^{e}
Den Vleiminck	283^{e}
Amsterdam	323^{e}
Staeymans hoff	RAA 190 fol. 2r
Quakkel hoff	RAA 190 fol. 9 Ackerstraete
Den Borst	23^{E}
Romein	gestaen op de Campstraete tegenover de Keysers Crone 99r
De Ketel	op de Heirbane bij 't Sant 128c
De Valck	herberg op deCruysstraete -139v
Heyhoeve	Wesalia 1932 -43
Wyngaerts hoeve	Wesalia 1931 61
Koolhofken	Wesalia 1936 73
Marumhoeve	Wesalia 1938 40-69
Gasthuishoeve	Wesalia 1933
Goorhoeve	Van Looveren
Pelkestee	
Bellekenshoff	Vranckenhoff Capellie Reg189 39v
De Paal	
Hillo	Cynsboek 1493
Bleekhoeve	
Oud Gooreindse hoeve	Quirijnen
Dondersele	
Boterhoeve	
Biënkorf	
Duffelaer	

Bouwken	
Vloeikens	
Zandhoeve	Deureind no 42
Duiventoren	
Hugelos	1493
Witgoor	1493
Haneloes	1493
Langelaer	1493
De Haenscorff	1618 archief De Renesse
De Hovel	1493
Het Tongelaer	Oosten Deurendse dyck 1v 10r
De Echelpool	weide 4r
Cappelblock	6r Westdoorne
Essendonck	22v achter den Cleynenbergh
Waetstappe	In de Battaliebrugge genaemt
De Dorenwiel	25v of 't Rytbempt
Stede in de Bieste bij het Lieve Vrouwken /oft Rijtbempt	129e
Dries in de Bieste	oost Het Schuttershoff 22v
Spook	op Gooreindse akker
Santschelle	

Gooreind – Kempisch landschap (is afgebrand)

INHOUD VAN ZAKAGENDA PASTOOR GOETSTOUWERS P. Goetstouwers

Januari	1 – Lijsten
	9 – Westdoorn
	13 – Kerk Wuustwezel
	15 - Boerenkrijg
	17 – Bijdragen
	19 – Archief baron Geriecke

	20 – Wesalia
	28 – Heren Wuustwezel
Februari	8 – Moer
	12 – Gasthuis
	14 – Cijnsboek
Maart	6 – Achterbroek
	12 – Lijsten
	26 – Legenden
	28 – Grooteigenaars
	30 – Lening
April	1 – Bloemlezing
	3 – Kalmthout – Achterbroek
	5 – Goetschalckx Bijdragen VIII Nispen – M
	7 – Jozef Reyniers
	9 – Keure
	11 - Stamboom de Noter
	13 – Minuten Notaris Kenis
	17 – Minuten Notaris Kenis – Achterbroek
	19 – Leenboek 1746 – 1748
Mei	1 – Jan Palinckx
	3 – School Gooreind
	5 – De Ghulden Roos 1958 Hoge Moer
	7 – Testament Jozef Reyniers
	9 – Adrianus Aernouts
	11 – Willem Goestouwers
	17 – Uittreksels
	21 – De witte zusters
	23 – Kerkrekeningen WW 1589 – 1604
Juni	1 – Kerk Gooreind
	27 - Grens
Juli	6 – School Gooreind
	20 – Kerkfabriek Gooreind
Augustus	1 – Archief op het R.A.A.
	5 – Akkers te Wuustwezel
	19 - Gasthuis
	21 – Westdoorn – Achterbroek
September	2 – St.- Jorisgilde / kruisboog gilde
	12 - Inventaris WW RAA
Oktober	2 – De Ghulden Roos – 1961 L.Merkelbach van Enkhuizen
	8 – RAA – Wuustwezel Reg 189
	30 - Kapel Westdoorn
November -	3 – Eigendom Gasthuis
	5 –13/09/1683
December	1 – Calmpthoutania lijst der pastoors
	26 –Samuel Locke
	28 – Hendrik Vinck → afstammelingen

LIJSTEN Pastoor Goetstouwers
PASTOORS TE WUUSTWEZEL

naar pastoor GOetstouwers

1 -	Theodoricus	1265 – 1271
2 -	Gerardus	1292 – 1324
3 -	Jan Aleyn	voor 1350
4 -	Jan Van Halmale	1350
5 -	Jan Wonder	1399
6 -	Bartel Janssens of Jans	voor 1429
7 -	Wouter van Espende	1429 – 1467
8 -	Gijsbrecht Vande Werve	1467 – 1475
9 -	Adriaen Vanden Broecke	1475 – 1489
10 -	Jan Vander Beken	1489 – 1502 (+ 1562)
11 -	Hendrik Fien	1502 – 1504
12 -	Jan Bardijck	1504 – 1506 (ontslagen 1506)
13 -	Jan Gielissen	1506 – 1510
		Jan Gielissen te Berchem aangesteld 26/06/1506
		ontslag in handen van Paus Julius II
14 -	Gielis De Brouwer	1511 - Godefridus Binner
15 -	Jan Lodewijckx	.... - 1522 (30 jaar pastoor)
16 -	Geert Loemans	1522 – 1553
17 -	Pauwel Van Eeckele	1553 – 1564
18 -	Quirijn(Quirinus) Peeters	1563 – 1589
19 -	Geert Schooffs	1589 - 1590
20 -	Jan Clerckx	1593 – 1615
21 -	Mathias Van Hulsel	1613 – 1619
22 -	Cornelius Roose of Roosa	1611 – 1647
23 -	Mathias Vanden Bossche	1617 – 1619
24 -	Gregoris Donckaerts	1619 – 1661
25 -	Norbert Vervoort	1661 – 1670
26 -	Jan Ouderogghe	1670 – 1710 (+ 06/05/1710)
27 -	Adam Janssens	1710 – 1737
		- uit ambt vervallen verklaard
		- in bisschoppelijke gevangenis
28 -	Christianus Van Beeck	-1737 – 1756 (bouw pastorie)
29 -	Guillelmus Van Reuth	- 1756 – 1784
30 -	Frans Hubert Aerts	- 1784 – 1797
31 -	Jacobus Jacobs	- 1797 – 1820 (+ aan cholera)
32 -	Willem Van Bysterveldt	- 1820 – 1850 (+ 13/02/1850)
33 -	Joannes Lemmens	- 1850 – 1880
		- Brecht 1797 - + 15/12/1880
34 -	Alfons Lemmens	- 1881 – 1910
		°Antw. 1847 + Gooik 1912
35 -	Adriaan Verheyen	- 1910 – 1943
		Ulicoten – ontslag Poppel 1944
36 -	Florent Van Thillo	- 1943 – 1968

37 - Frans De Ridder — 1895 / op rust 1968 /+ Ka 1974 - ° Antwerpen 1907 Pastoor WW 1968

38 – Jules Verbiest

39 - Peter Gysbrechts

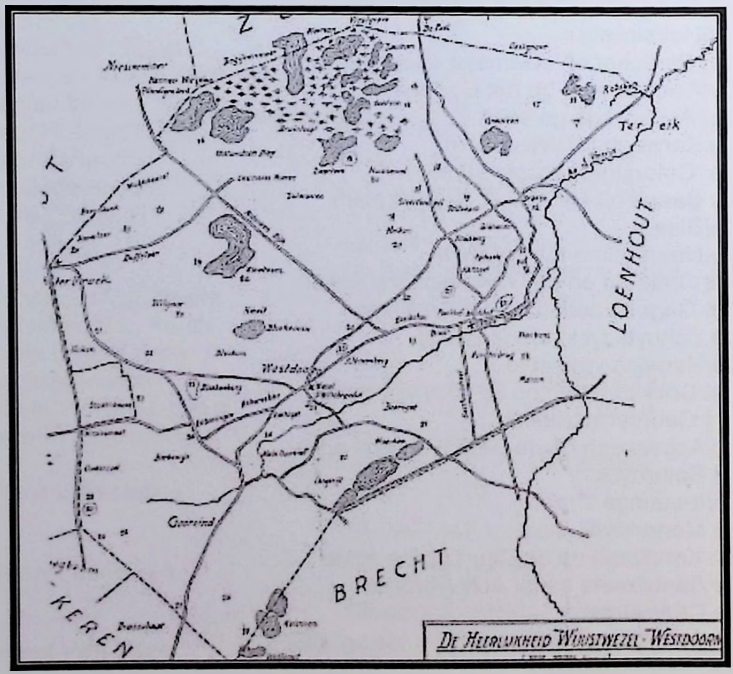
LIJSTEN Pastoor Goetstouwers

STRATEN TE WUUSTWEZEL naar pastoor Goetstouwers

1 - Bemptstraete bij de Cleyberck
2 - Katerstraete te Breikelen
3 - Gansenpoel
4 - Donckstraete te Ginhoven tegen Ter Eycke
5 - Karstraete te Opbrekelen
6 - Hoeckstraete boven de Sterthovel
7 - Kattestraete
8 - Heystraete
9 - Gagelstraet (Berschat)
10 - Langstraete te Westdoorn
11 - Gagels suyt het Bersschat oft die straete
12- De Blekenstraete
13 - De Deurensche Dyck
14 - De Goorstraete
15 - De Bemptstraete tot Westdoorn
16 - De Heirstraete
17 - Het Berschat of 't Gemeyn straetien
18 - De Ackerstraete op het Gooreynde
19 - De Ackerwegh gelegen op de Deurensche ackers
20 - De Karwegh tot Westdoorn
21 - De Caterstraet achter Breikelen
22 - De Baene oft Het Sant (bij Breikelen)
23 - De Bieste
24 - De Neerstraete tot Breikelen
25 - Het Cattegat op de Ginhovensche Acker
26 - Het Gagelstraetien achter Breikelen
27 - De Schuytsdyck op de Bieste
28 - De Hagelcruysstraete
29 - Het Cockstraetien op de Cleynen Bergh
30 - Het Gebruyckstraetien
31 - De Ackerwegh op de Ginhovensche acker
32 - De Boterdyck
33 - Eertbeuringe straet
34 - De Martendyck
35 - het Kerckpadt op de Deurensche acker
36 - De Santstraete in het Achterbroeck
37 - De Cruysstraete
38 - De Soeckwegh in Borskeel (Achterbroeck)
39 - Het Twijffelstraetien

40 - De Keistraet (Achterbroek) 's Heerenstraete
41- De Deurenschen weg
42 - De Cappelstraet
43 - De Voxmaetse straet
44 - De Kerckstraete
45 - De Heikense straete
46 - Het Gemeyn straetien tot Onderseel
47 - Het Dorpsstraetien
48 - De Vlaminx straete achter de Pothoek
49 - De Karweg op de Ginhovensche akker
50 - De Slijckstraete
51 - De Lijckwegh bij de Hoffse Acker
52 - De Ackerwegh - noort de Bieste in den Poorthoff
53 - Het Heystraetien
54 - De Ackerwegh bij het Gooreinde
55 - De Cruyswegh
56 - De Meulenstraete
57 - De Hooghstraete - tegen Wyngaerden Heyblock
58 - De Donckstraete bij de Donckbrugge
59 - Het Meulenstraetien bij het Rolleken
60 - De Vlamincx straete op het Hagelcruys
61 - De Eertbeuringse straete
62 - Puyplas
63 - Majoorstraetien

Heerlijkheid Wuustwezel- Westdoorn telde veel vennen.

LIJSTEN Pastoor Goetstouwers

VENNEN TE WUUSTWEZEL naar pastoor Goetstouwers

De grote noordelijke vlakte van Wuustwezel was bekend voor de vele grote en kleine vennen die er te vinden waren. Je kunt dat merken op voorgaande kaart van de Heerlijkheid Wuustwezel – Westdoorn van XVde – XVIIde eeuw. De cijfers duiden de hoogten aan volgens de huidige stafkaarten. In het notitieboekje van pastoor Goetstouwers vonden we een hele lijst met volgende namen.

1 - Saetkorenven
2 – Sneeven
3 - Gr. en Kl. Loddcuyck
4 – Chartoise Moeren
5 – Achter moeren
6 – Putorismoeren
7 – Oost en West Grave
8 – Peerdsvenneke
9 - Beggesvenneke
10 – Lanck Venneke
11 – Blekenven
12 – Vlasvenneke
13 – Vrients ven en –vennekens
14 – Valck venneke
15 – Wijmes venneke
16 – Bruynleegt
17 – Klein ven
18 – Wolkenven
19 – Zwart ven
20 – Rietven
21 - Zandven
22 – Breevenne
23 – Bij de gouwe
24 – Wijsvenne
25 – Putse ven
26 – Cuylenvenne
27 – Goed ven
28 – Zuimoerenven
29 – Groot ven
30 – Keienven
31 – Moerken
32 – Helder moer
33 – Ketelvenne
34 – Putse ven
35 – Hollands diep
36 – Putse moeren
37 – Clynmoerven
38 – Delf moer
39 – Begijnenmoeren
40 – Sneyers moer
41 – Steenpaalmoeren
42 – Mettenberghs ven
43 – Hoeyschaere ven
44 – Kievitsven
45 - Wolfsput

MOLENS

Naar Pastoor Goetstouwers

WATER

1- Marum Smoutmolen /Slachmolen of schorsmolen

2 – Rolleken Molenvoert - Watermolen reg. 190 fol. 291v.

WIND

1 – Molen nevens de Oude Baan op de Molenakkers -Afgebroken in 1891

2 – Rietmolen nabij de Oude Baan / was een oliemolen bedekt met riet Afgebroken in 1891 Huurder wilde hemvan eigenaar niet ontnemen

3 – Nieuwe molen in Oude Baan - vervangt nr.2 sinds 1891 – romp sedert 1932. Eigenaar was Adriaan Van Looveren

4 – Stenen molen te Achterbroek - gebouwd in 1871 – uitgebrand en herbouwd in 1884 - eigenaars waren gebroeders Ruyssers

5 – Molen op de Bredabaan - houten molen - opgericht in 1891, vernield door Brand in 1911 – laatste maalder→ L.. van den Eynde

ZWARTE HEIDE

Vervolg **Aloïs Blommaert**

Schout Jan Beyers Van Voxdael zit met de handen in het haar en luistert naar de secretaris Denys van Tyghelt. De oude klerk spreekt kort en krachtig. Met een schokje van zijn grijs hoofd plant hij de woorden vast als paalsteden.

-" Heer schout, het is niet meer om aan te zien. De oude gebruiken en de wetten worden onder de voet gelopen. "
-"Och, ge overdrijft, Denys."
-"Heer,schout, ge weet zo goed als ik dat Maarten Verheyden van de haastige ziekte gestorven is en dat Jan Thonissen met zwarte pestbuilen bezet is begraven."
-" Ik weet het, Denys, maar sedert jaren komt er nu en dan een pestgeval voor, laat dat rusten. Moet daarom heel de gemeente in onrust en onder pestvoorschriften worden gebracht?"
-"Dat is één. Weet ge dat Peeter Nijs zijn hengst los over de straat laat lopen? Weet ge dat de zwijnen van Claes Claeyssen vrij en ongeringd rondwroeten en de weg omwoelen? In de kerk is nochtans geroepen en vermaand dat de dieren een ring in de neus moeten dragen om het omwroeten der straten te beletten."
-" Kleinigheden, secretaris."
-"Heer schout, herbergier Paulussen leidt een schurftig paard vrij over de weg in plaats van het op zijn erf te houden tot het genezen is. En dezelfde man tapt bier onder de missen wat ten strengste door de grondvrouwe en de kerkmeesters verboden is;"
-"Och..."-"In de gilden wordt er bij de schietingen en feestelijkheden gevochten, zonder dat de aanvaller de vrede herstellen wil. Als de grondvrouwe het te weten komt , zal haar schout op zijn eed gewezen worden."
Hier vliegt Jan Beyers recht. De oude Van Tyghelt raakt hem in zijn eer.
-" Ik heb gezworen alle partijen zo goed mogelijkrecht te doen wedervaren, Denys.. Moet ik als een gier boven de bewoners hangen om op iedere kleine inbreuk neer te stuiken? Wat brengen onze grondvrouwe de kleine boeten van zes tot twintig schellingen bij?"
-" Maar al die kleinigheden..."
-" Genoeg, secretaris, ik weet beslist dat ik mijn plicht doe. Eén keer is geen keer. Ge weet zelf dat ik onverbeterlijke voederdieven met eigen handen uit de beemden heb gejaagd, hun zakken verbeurd verklaard en hen met de hoogste boete heb gestraft."
-"Zeker, schout."
-" Verder heb ik de keurders der schapen voor ieder der acht gehuchten aangeduid omdat ik de besmettelijke ziekten vermoed onder het vee, en omdat er sprake is van schapensmokkel uit Brecht en Loenhout. De keurders doen hun plicht, ik weet het. Ook voor het brood en voor het bier heb ik keurmeesters uitgezonden. Peer Anthonis en Anthonis Priesterdonck bezoeken de bakkers en Anthonis Cornelis Janssen maakt met Jan de Wyse de ronde der herbergen om de potten te meten. Is dat plicht of niet?"
-" Plicht, schout, ik zal mijn grieven verscheuren en er niet meer over spreken ."Jan Beyers klopt de oude voorzichtige secretaris op de schouder en zegt eenvoudig
-" Neen, Denys, bewaar uw grieven , verwittig de schelmen en als ze zich niet beteren willen, zeg het mij, dan zal ik streng ingrijpen."

-" Dat zal ik doen, heer schout."
-"Kom nu, het is tijd dat we ter kerke gaan. De vijf bedezetters worden gekozen."

Beide mannen stappen weg. Iedereen moet in de kerk aanwezig zijn want de tijd is daar dat 's Keizers belasting, 's Keizers bede, moet rondgehaald worden. Vijf eerbare personen zullen worden gekozen onder de ingezetenen. De belasting zal onder al die inwoners worden verdeeld naar gelang hun have en goed en de gekozenen zullen ze ophalen.
Bij de kerk komt Peeter Aerden tot de schout en vraagt:
-" Mag ik U na de verkiezing der bedezetters een woordje zeggen, schout?"
Jan Beyers knikt vriendelijk." Zeker Peeter, wacht op mij na de plechtigheid.
Hij gaat binnen en denkt na, wat de dorper hem kan te vertellen hebben.
De bedezetters worden aangeduid, voorgesteld en verkozen. .Zang en gebed voltooien de plechtigheid. Jan Beyers gaat met Peeter Aerden naar huis. Hij vraagt hoe 't hem gaat, hoe de vrouw het maakt, en verlangt te weten wat Peeter te zeggen heeft.
-" Er wordt op de moervelden gestolen, schout. Tonnen turf en moer worden gestoken en geladen voor rekening van vreemden. Het groot Gasthuis van Antwerpen, Sint-Bernardusabdij en grondvrouwe van der Noot worden geplunderd in hun moerasvennen. Te Kalmthout ondergaat de abdij van Tongerloo hetzelfde lot."

"-Goed gesproken, Peeter!" zegt de schout.
-" Laten we dadelijk naar mijn huis gaan. Ik neem uw klacht op."
Peeter Aerden liegt niet. Ingezetenen van Wuustwezel graven en verkopen brandstof hetgeen verboden is door de keurbrieven, erfrechten en jaren oude voorschriften. Aerden voelt geen spijt dat hij verklikker speelt. Hij noemt geen namen en zorgt dat de arme zwoegers van de heide niet in de diefte betrokken worden. Als de grondvrouwe tussen komt zullen alleen de plichtigen het moer ontzegd worden. Zij die alleen voor Vrouwe Van der Meeren werken en voor hun eigen schamele haard, zullen mogen blijven.
Een spoedbode snelt naar het verblijf van de grondvrouwe. Hij overhandigt een perkament, wordt genodigd op brood en bier en vertrekt terug met de verzekering dat Vrouwe Maxililiana de zaak onderzoeken zal.
Op de tweede zondag van september 1530 verlaat een afgevaardigde de stad Brussel en de volgende zondag roept de klok al de bewoners van de dorpsplaats te gader. Na de vroegmisse en voor de hoogmis ontrolt de afgevaardigde zijn perkament en galmt met krachtige stem harde woorden over de luisterende Wezelaren.
Jan Van Assche, grondheer van Wuustwezel schreef het reeds in 1440 in zijn vroentebrief dat alle moer eigendom bleef van de heer en zijn erfgenamen. Nadien werd dit herhaalde malen voorgelezen op het voogdgeding, de jaarlijkse vergadering van alle inwoners.
-" Ge hebt het vrij gebruik der vroente voor uw eigen behoeften. Van de heide moogt ge slagturf hakken en uit de vennen kunt gij moerturf steken. Uw stal kunt gij strooien met heideplaggen en uw haard stoken met moerklodde en alsof dat nog niet genoeg ware, vergrijpt ge u aan het recht der grondvrouw en verkoopt ge haar onvervreemdbaar moer ten eigen profijte."
De afgevaardigde rust , de ingezetenen ademen met korte halen.
-"Luistert allen," gaat hij voort," de plichtigen zullen op den achtentwintigsten september voor de Raad van Brabant verschijnen en verantwoorden wat zij hebben

gedaan. Dat niemand ontbreke. Het zou hem berouwen."
In de naam der grondvrouwe groet de spreker de eerlijke onderdanen, rolt zijn perkament op en rijdt naar Brussel terug.
Onrust en schrik laat hij achter. Alleen de kinderen van de heide zijn monter en tevreden. De Raad van Brabant, het opperste gerechtshof, waarbij Wuustwezel ten rade moet gaan, is een instelling tegen rabouden, rovers en moordenaars. Zij die genoeg hebben met wat de heide hun biedt, hebben geen schrik voor de Hoge Raad. Zij steken turf voor zichzelf en voor hun gezin. Ze weten niet beter en willen niet meer dan wat hun toekomt.
Gijsbrecht Geertsen is onder deze gelukkigen. Hij is de beste moerder van 't dorp en weet wat er gebeurt. Het is goed dat de dieven worden verjaagd. De brave, eerlijke moerders hebben er alles bij te winnen. Als de grondvrouwe Maximiliana zelf de moeren uitbaat, ha, dan kan er voor de mensen van Wuustwezel welstand opdagen. De mannen van Zundert en Roosendaal hebben reeds lang de rijkdom der poelen geschat. .Ze moeren in 't groot.

Gijsbrecht vertelt uit zijn wetenschap aan de kleine Liesbeth, die potten en pannen verzorgt aan den turven haard en tot een prachtige vrouw is gegroeid.
-" Kan onze grondvrouwe ons ook niet dien rijkdom laten genieten, Gijsbrecht?" vraagt ze.
-" Zeker, Liezeke, maar dan moet ze in 't groot werken zoals de mannen van Roosendaal en Breda. Wij steken moer en laden zestig tonnen op zeven karren. Onze voerlieden brengen die vracht naar Antwerpen waar het turfdragersambacht gereed staat en de brandstof uitdraagt. Ze werken hard, de dragers. Sint-Niklaas hun patroon kan tevreden zijn over zijn volk."
-" Ik geloof u. Het is vreselijk, zeven karren."
-" Ge hebt gelijk, Liezeke, maar wat zegt ge dan van de moerders uit het land van Breda en Bergen-op-Zoom? Daar hebben ze kanalen gegraven en schuiten gebouwd. Geen zeven karren, geen tien, geen twintig karren laden ze er, maar honderden schuiten vol, dat is moeren!" De turfstekers verdienen er grof geld."
-" O, Gijzejongen, dat komt hier nooit. De grondvrouwe heeft geen kanalen en geen schuiten."
-"Ze moet ons laten graven. Eén enkele vaart naar Roosendaal is genoeg; enkele flinke vlotten uit het hout van haar bossen kunnen de schuiten vervangen, en er is voor ons werk en brood."
-"Is er in 't noorden zoveel turf nodig?"
-" Roosendaal is de eerste turfmarkt. De grondvrouwe zal er beter verkopen dan te Antwerpen."
Beiden zwijgen. Ze dromen allebei van een groot moerders- en turfdragersgild. Sint-Niklaas zou de schutspatroon zijn en Gijsbrecht Geertsen de deken of opperman... Ze dromen. Ieder heeft zijn eigen verlangens. Gijsbrecht werkt na zijn moertaak op zijn akkertjes, die te samen al een flinke oppervlakte krijgen. Hij mag bij zijn vriend te Gooreind klei steken om stenen te bakken voor de hoeve die telkens weer opduikt in zijn geest. Dat is zijn droom.
Liesbeth staat aan de haard en leert oude wijsjes zingen en rijmelkens zeggen. Ze beproeft de vertellingen van de heide op te halen, de legende van Onze Lieve Vrouw, de schat op de heide, de verzonken klok van het Zwarte Ven, de bloedkaros van Wildert en vele anderen, die Gijzejongen haar vroeger verhaalde.
Ze wil ze allen kennen want als haar kindjes zullen groot worden zal ze hun veel vertellen en de heide leren liefhebben als een moeder.

-" Als de kinderen groot worden," zegt ze, en denkt op het eerste dat heel, heel gauw komen zal.
Dat is haar droom en ze vindt hem mooi en goed. Kinderen op de heide, onder de ranke berken en de schemerige schaarhoutbosjes: veel kinderen met veel schapen: de kinderen groeien ; na de schapen komen de runderen, daarna een os; een paard; uit eigen gebakken stenen groeit een hoeve en met al de bloedeigen werkhanden en werkhandjes wordt aan de heide akker- en weiland afgesmeekt...dat is ook een droom, de droom van twee jonge mensen in een lemen hut op de heide.
Op 't einde van de maand trekken de moerdieven naar de hoge raad.
-" Het moer dat wij staken was geen echt moer, het was maar een soort slecht slijk!" zegden ze. Hun verdediging valt in 't niet als de hogere heren aan 't praten gaan.
-" Moer is moer", dat is één.
In de vroentebrief van Jan Van Assche staat duidelijk vermeld dat het aan de erfgenamen toebehoort, dat is twee.
Vrouwe van der Meeren is de rechtstreekse opvolgster en onbetwistbare bezitster der heerlijkheid van Wuustwezel en Westdoorn, dat is drie.
-" Maar het was heel slecht moer, genadige heren."
-" Verstaat ge het niet? In de vroentebrief staat letterlijk " alle moer, 't zij diep of ondiep, is daar de slechte moer inbegrepen , ja of neen?"
De dieven zijn gevangen. Hun palabers zijn zwak en helpen geen zier. Zij verliezen hun geding en grondvrouwe Maximiliana wordt schitterend in eer hersteld.
De mannen worden genadiglijk behandeld. Ze komen er goed van af, maar het moeren voor de verkoop ligt finaal stil. Het is kalm in de moervelden.
Het Smedeven, het Saetgaren, het groot en het Klein Lodderijck, waar de spaden der dieven reeds heftig hebben gewerkt, liggen verlaten in de milde zon te blikkeren.
Alleen die van de heide, de kleinsten en de armsten uit het dorp, staan met zware modderlaarzen in het moer. Zij hebben geen schuld en werken voort.
Zij zijn het die de grondvrouwe in eigen persoon zien wandelen over de moeilijke moerwegen. Rijke heren vergezellen haar. De schout wijst verre mogelijkheden.
De moerders groeten minzaam als de bonte groep omkeert en weggaat.
De rijkdom is ontdekt. Zal nieuwe nijverheid bloeien in de wondere heide? De wind zingt, de struiken wuiven, maar de winter komt en legt de toekomst vast op de vervroren plassen en de grauwe heideplooien.
Schout Jan Beyers van Voxdael en secretaris Denys Van Tyghelt maken grote papieren gereed, die betrekking hebben op de moeren.
-" Jammer dat ik het niet meer zien zal, heer schout," zegt van Tyghelt.
-" Ik zeg u dat ge de vlotten in onze eigen vaart zult zien schuiven, Denys."
-" Ik hoop het , maar..." De oude secretaris schudt de schouders en lacht:
-" Het zal voor u goed zijn, heer schout, dat ge een jonge kracht aannemen kunt. Ik kan u niet meer volgen op de moerwegen."
Secretaris Denys van Tyghelt weet het goed. Als de moeren weer alle aandacht vragen, luidt de doodsklok haar akelige enkelslag. Het is voor de secretaris.
Adriaen Diericxens volgt hem op. Hij zet zijn eerste woord in de gemeentelijke folianten in 1532.
De moeren zijn aan de orde van de dag. Er zal een vaart gegraven worden dwars door de Wuustwezelse vennen. Ze zal in het grote Roosendaalse kanaal uitmonden.
Er zijn honderd dingen te doen: besprekingen voeren met andere moerbezitters, Het groot Gasthuis, Sint-Bernardusabdij en Tongerloo: ramingen opmaken over kostprijs en duur van het werk; aanvragen richten tot de overheden en de kanaalbeziitters.
Maar de wagen rolt en niets kan hem tot staan brengen.

Gijsbrecht Geertsen vertelt het aan Liesbeth, terwijl ze beiden kijken naar het kleine rozige jongetje dat in een grote aarden teil gebaad wordt.
-" Wezel gaat moeren, Liezeke, de turfvaart komt er."
Er wordt een pestgeval bekend gemaakt in de gemeente, er komt er nog één bij. Het kan het werk van schout en secretaris niet stil leggen.
Er komen klachten van boeren die verwaarlozen hun wegen op te maken; ze worden beboet. De schapenkeurders brengen zieke dieren aan; de eigenaars moeten betalen. Op de heide heeft een vreemdeling een hoop slagturf gestoken en niet kunnen weghalen; de turf aan de ingezetenen verkocht.
De deken van Hilvarenbeek komt op bezoek: Wuustwezel ligt onder zijn gebied in het aartsdiaconaat der Kempen in het bisdom Luik. Hij wordt gevierd en de kinderen zingen hun mooiste liederen.
Maar niets legt de werking voor de moervaart lam. Wuustwezel groeit en bloeit. Er zijn reeds acht gehuchten en verschillende plaatsen der gemeente krijgen zoveel bewoners dat ze spoedig nieuwe gehuchten zullen afdwingen.
De Plaatse voor de kerk; Brekelen en Westdoorn zijn als ware dorpscentra.
Ginhoven en Velthoven zijn prachtige boeren nederzettingen; die verre vlekken Gooreind, Ter Eik en Over de Heide of Achterbroek groeien gestadig aan!
Zwaar zijn de akkers in de laaagte, mul zijn ze op de hoogte; groen zijn de weiden en vast de wegen.
Maar rondom het geheel glooit de wondere band der purperen heide, die vroente is en blijft, en een heerlijk aureool weeft om het centrum dat groeit, bloeit en de wil tot werken hoog houdt.
Gijsbrecht Geertsen en zijn vrouw leven in een lange droom. De heide zal hun rijkdom zijn.
"s Zondags helpt Gijsbrecht na de hoogmis bier tappen bij zijn vriend, baas Anthone. Hij deed het reeds in de tijd dat hij nog de schapen naar de vroente stouwde en aan kleine Liesbeth verhaaltjes vertelde.
Daar beleeft hij zekere zondag een vreemd gebeuren; Jan Gommers en Toon Anthonissen staan bij de schenktafel en drinken een grote pot. Een vreemdeling treedt binnen en bestelt bier. Ook Jan Gommers verlangt een pot.
"- Als 't u belieft, vriend vreemdeling, twee oortjes."" Als "t u belieft, Jan, een oordje."De vreemdeling slaat de Antwerpse aarden kroes met een smak op de tafel.
-" Behandel de potten met zachtheid," vermaant de waard.
-" Wat betekent die grove uitzuiperij, waaard? Ik kom hier als vreemdeling, wil slechts bier en enkele inlichtingen en uw zoon rekent me met dubbel krijt aan."Baas Anthone schatert, Jan Gommers, Toon Anthonissen en Gijsbrecht Geertsen stemmen in. Het is ook om te lachen. De waard legt het hem uit.' Deze jonge man is niet mijn zoon, maar mijn helper. Het bier kost een oord de pot, vriend, maar aan vreemdelingen mogen we meer rekenen, dat is ons recht. Maar de inlichtingen die ge verlangt kunt ge gratis bekomen."
De vreemdeling heeft een rode kleur gekregen en slikt harde woorden in , die knobbelen in zijn keel.
"- Ik zoek naar een zekere Gijjzejongen die hier moet wonen."
Het wordt stil in de herberg. Gijsbrecht treedt vooruit:
-" Kunt ge die Gijzejongen nader bepalen?" zegt hij.
-" Ja, hij moet kennis hebben aan Liesbeth van de Moerder."
-" Dat ben ik. Deze mannen kunnen het getuigen."
De vreemde knarst op de tanden
-" Dan zijt gij een valsaard, een dief, een ..."

-"Genoeg! Genoeg ! roept Gijs Geertsen. Gijs Geertsen.
De vreemdeling geeft hem een slag in het gelaat. Dat brengt Gijsbrecht op vuurspanning, maar het maakt hem tegelijk ijzig kalm..
-" Waarom valt gij mij aan?" vraagt hij.
-" Omdat ge mij valselijk de vrouw hebt afgenomen die ik alleen beminde. Verdoemd, ik zal ...
De bezoeker grolt als een wolf en slaat de handen om Gijsbrechts nek. Nu is het meer dan genoeg. De jonge Geertsen vat de vechter bij de polsen, licht zijn tegenstander op en smakt hem tegen de grond.
-" Goed gedaan, Gijs!" roept Jan Gommers.
-" Wij getuigen dat de vreemde luis u zonder reden tweemaal heeft geslagen," voegt Toon er bij.
-" Dat hij de vrede herstelle" bromt de waard.
Maar de gevallene vliegt recht. Er flitst een mes boven de hoofden. Gijsbrecht ziet het, ontwijkt en slaat met gesloten vuist toe. Als een blok valt de vreemdeling neer. Jan Gommers neemt hem het mes af. Gijsbrecht buigt zich over hem en vraagt koud:
-" Zijt gij van Merksem?"
"Ja," stamelt de man.
Nu weet Gijsbrecht genoeg.
-" Liesbeth is mijn wettige vrouw en de moeder van kleine Geert. Ze heeft me over u verteld, en al wenend gezegd hoe ge haar hebt nagezeten, smerige ploert. Biedt een eerlijk man een jonge maagd geld om haar voor zich te hebben? Arm was Liesbeth, maar zij is van de heide, daarom was ze sterk en rein. Gij verdient dat ik u doodsla als een schurftige hond. Maar ruk op, loeder, eer we u naar de schout brengen en in boeien slaan."
-" Hellebeest! Foert!" grolt Gommers.
Geslagen druipt de vreemdeling af. Over de Plaetse zien ze hem wegzwijmelen. Hij gaat niet ver. Aan de andere herberg naast de kerk, slaat hij stijf neer en blijft liggen. Waard en verbruikers dragen hem binnen en geven hem een bed en warm bier. Hij is hoogrood en ijlt dwaas over Liesbeth van de Moerder en over een reus die haar geschaakt heeft.
Meester Anthonissen , de chirurgijn, wordt gehaald. Deze heeft nauwelijks het rode gelaat gezien of hij knikt somber.
" Haastige ziekte!" zegt hij.
De waard uit de herberg vloekt. De vreemdeling heeft hem de pest in huis gebracht. Er zijn verscheidene gevallen in de gemeente.
-" Als de verbruikers het te weten komen is de commercie kapot! " schreeuwt hij.
Woedend beziet hij zijn zieke gast. De oogleden zwellen en de lippen worden loodkleurig.
" Ik zal naar Joos Jorissen gaan," besluit hij. De oude Jorissen kent een drank die beter is dan de medicijnen van chirurgijn Anthonyssen..
" Neem een handvol groene noten, half was; een handvol wijnruit; een handvol savie en een handvol alsem. Stoot dit alles fijn en laat het zieden in een kan wijnazijn. Stop heten laat het alzo afkoelen. Pers het door een doek en bewaar het in een fles. Het blijft lang goed."
Zo luidt de volksremedie en Joos Jorissen maakt voor zijn klant een fles gereed .
"Luister, vriend, deze drank zal u behoeden voor de ziekte. Neem iedere morgen twee of drie lepels en u zal geen nood geschieden al ligt een pestzieke in huis.

-" Geef me ook iets voor de zieke zelf, Koos," bedelt de herbergier.

-" Geef hem hetzelfde, om de halve dag drie lepels. Helpt het niet; dan moet erbij komen: poeder van rijpe veilknoppen, een lepel bakelaar en een halve kruidnoot. Dit alles dient gebraden tot er geen olie meer uitkomt. Het drankje zal het vuur van "t herte doen gaan."
De klant betaalt gewillig, al is de som zwaar.
"Doe uw zieke zweten en slapen!" roept Joos hem na.
Maar de vreemdeling zweet niet, slaapt niet en is na enkele dagen een zwarte lazarus. Pestbuilen breken open. Hij huilt en woelt. Noch de pillen, noch de volksremedies brengen baat. In de zijkamer naast de herberg sterft de Merksem-naar van de pest. De vrouw en de dochter van den huize vangen eveneens de haastige ziekte op en liggen zwart en lelijk op hun bed als de vreemdeling wordt begraven. Heeft de vuile vrouwenloper, in zijn drift naar verboden goed, de zwarte plaag over Wuustwezel gebracht? Of hebben de vele andere gevallen de onvoorzichtige behandeling en de onzorgvuldige ontsmetting de kiemen gestrooid?

Schout Jan Beyers van Voxdael roept zijn secretaris en zegt ernstig:
"Adriaen Diericxens, doe wat ik u zeggen zal. Er dient krachtig te worden opgetreden. Zoek al de vroegere voorschriften tegen de pest op; schrijf de bruiloftbrief van Jonker Philips van der Meeren over en maak voor de ingezetenen een perkament dat al de wetten, straffen en boeten bevat met betrekking tot de haastige plaat."
Hij doet de schepenen, de kerkmeesters en de Geestmeesters te samen komen en de heren bespreken de toestand.
-" Er dient ingegrepen te worden. Nu de gemeente in volle bloei komt, mogen we haar niet in de klauwen van de pest laten vergaan."
Adriaen Diericxens tekent alles op en houdt ijverig alle punten bij. Het schone dorp in het purperen heide aureool gaat zijn verval te gemoet. De pest zwaait meedogenloos de scepter en de mensen gaan elkander schuw uit de weg. Ieder hoopt op de winter die de ziekte dood vriezen zal. De winter komt; maar als de lente de heide weer levendig opricht uit het grauwe slaapkleed woedt de zwarte dood onverminderd voort en dag na dag talmt de zware enkelslag der kerkklok rouw en leedklanken over de doden boven eerde. Schout Jan Beyers van Voxdael roept een laatste maal de schepenbank bij elkaar. Ook de kerkmeesters en de mannen van de H.-Geest- tafel zijn present. De schout spreekt kort en ernstig. De anderen knikken. Daar worden beslissingen genomen gelijk in de meest beroerde tijden. Nood dwingt.
"- Wij moeten onvervaarde zielen vinden, mannen en vrouwen, ijzeren gestellen die de pest niet vrezen; die de besmette huizen zullen reinigen; die de doden zullen kisten en begraven; die zich zelf zullen opofferen en zullen leven buiten het gezonde volk, gans alleen als schurftig vee... schrobbers en schrobsters moeten we hebben. Wie biedt zich aan voor het behoud van onze gemeente?"
Als een krassende vogel gaat de roep over de gemeente: " Wie offert zich op?"
's Zondags in de missen leest de pastoor de noodkreet van de burgervader voor.
Nog dezelfde dag wordt uit de heide geantwoord:
" We komen!"
En ze treden aan, de schrobbers en schrobsters, mannen en vrouwen uit alle gehuchten, die de strijd aanbinden tegen het zwarte gevaar. In de hut op de heide staan twee mensen bij elkaar. Gijsbrecht Geertsen leunt met de brede rug tegen de wand; Liesbeth van de Moerder grijpt zijn hand en kijkt met de blauwe hemelogen naar hem op.
-" Waaraan denkt ge, Gijzejongen?"
-"Aan de velen die zullen sterven Liezeke. Ik zie hen liggen: ze woelen, ze zweren,

ze etteren, en er is niemand die hen verzorgd. De mensen vluchten de besmette huizen en laten hun eigen geburen rotten op het strobed.
-" Het is vreselijk, Gijzejongen."
-" Mijn vader stierf ook de zwarte pest." Hij huilt als een ziek dier, want wat nu in Wuustwezel gebeurt slaat al die mooie dromen stuk. .Daar liggen zijn akkertjes. De haag groeit breed en groen. Hij voerde reeds twee karren steen aan en te Gooreind liggen er nog vier gereed."
-"En nu sterft de heide stilaan uit."
Hij schudt een regen van nare gedachten van zich af. Liesbeth grijpt hem bij het hoofd en vraagt stil:
-"Wilt ge gaan, Gijzejongen?"
Hij rilt en zegt: "Ja, ik wilde, maar kleine Geert;" en hij wijst naar het jongetje in de gevlochten wieg. Liesbeth streelt zijn ruige wangen en haar ogen zijn als die van een schattig kind. Haar stem is vast als ze Gijsbrecht aankijkt en hem zegt:
-" Ik ga met u , Gijzejongen."
Geert Geertsen rukt zich los en een juichkreet vult de hut. Liesbeth brengt kleine Geert naar gebuur Elzen en vraagt of ze hem houden willen tot de strijd zal gestreden zijn. Moeder Elzen drukt het wicht aan haar borst en weent om de schone moed der jonge wezens. Liesbeth geeft het een kruisje en gaat snel naar de hut terug.
-" Het is gedaan, Gijzejongen," roept ze.
-"Ge vergat de doeken van de kleine, Liezeke;"
Hij heeft ze achtergehouden om nog eens zijn blonde Geert te kunnen zien.
-" We dragen ze samen bij Elzen!"
Liesbeth begrijpt . Getwee treden ze bij hun gebuur binnen en zien hun Geert spartelen naast het kleintje van moeder Elzen.
Ze staan lang bij het houten schot. Dan geven ze hun kind een laatste kruisje en zeggen: -" Tot later...!" Meer niet.

" God ga met u," snikt moeder Elzen. De gebuur hokt in de haard. Zijn keel is toegewrongen. Als Gijs Geertsen naar hem toekomt, slaat hij hem op de schouder en op de rug. Hij slikt droog en hoorbaar en wringt tenslotte één woord uit de gespannen keel:
-"Gijzejongen!"
-"Dag gebuur!"

Hij klopt ook Elzen op de schouder. Zij begrijpen elkaar.

Zij aan zij stappen Gijsbrecht Geertsen en zijn vrouw naar de schout. Zij geven hun naam op en zullen het vuile werk der schrobbers verrichten, opdat spoedig hun mooie droom weer groeien zou en de heide gulzig zou neerzien op de sterksten uit haar kroost.

WORDT VERVOLGD!

ONS EIGEN HOEKJE S. DIRVEN

BOEKEN ALOIS BLOMMAERT

Onze Wuustwezelse schrijver is nog door vele inwoners van Wuustwezel gekend. Bijna twintig jaar lang heeft hij het grimmig venijn van de onbewogen dood moeten aanschouwen. Knagende pijnen hebben hem dag en nacht gepest. Hij voelde bestendig het kwijnen en wegsmelten van de longen. Hij wist zeker dat zijn dagen

geteld waren.
En als er een bezoeker naast zijn ziekbed stond, verscheen er toch nog een open glimlach op zijn flets gelaat. Hij zweeg over zijn marteling en zong de lof van schoonheid en goedheid, die overal voor 't grijpen lag....

Wij zouden graag de volledige serie werken van

ALOÏS BLOMMAERT

ter inzage hebben in de heemkundige kring.

WIE KAN ONS DAARBIJ HELPEN?

(De vet gedrukte titels hebben we al.)

DANK BIJ VOORBAAT!!!

VOOR DE JEUGD

Indië, 't land van geheimenis
Toon Mijzen
JAN SUKKEL
Sus de zwerver
Lange Jef
Sooike en Max
Jong en blij
De jacht op zwarte pijl
De bende van Jack
Wolfspoot helpt
De kampioen van 't Dorpsplein
AVONTUUR IN GANG NR. 7.
De schatgravers
STALEN VUIST
Geweren vallen uit de hemel
Als de brug springt
De rode tijger
De nieuwe
Vier tegen vier
De bende van meester Wies
Seppe
De oorlogsjaren van Lewieke
Gezworen kameraden
De wraak van stalen vuist
Het leeuwenoog
De jacht op de Vlakteschuimers
De schat van de spookridder
Avontuur in de rotsen
Drie koningen zonder het zelf te weten.
BONTE BENDE
FLINKE KERELS
Jim de parachutist
De duivelskanonnen
DE VIER WOUDLOPERS

SPROOKJES

De wereldschool bij de kabouters
KOOL DE SMID
DE TRIPPEL- TRAPPEL – TROPPELMEISJES
DE BEKEERDE REUS
DE DUIVEL IN DE PUT

GESCHIEDKUNDIGE WERKJES VOOR DE JEUGD

Het eenzame graf
JAN PANNENKOEK BIJ DE GROTMENSEN
Fried, de jonge kruisridder
Avonturen bij de heksen
ONZE JONGENS IN HET VUUR
De leeuwen klauwen
Reporter Stikker op goudjacht.

VOOR DE RIJPERE JEUGD

BERTHOLD DE MOEDIGE Willibrord, bouwer en boer

HET GESTOLEN MILLIOEN

NATUURKUNDIGE WERKJES

DE KONING VAN DE BEEK **MIJNHEERKE MOLLEMAN**

Het Toverland van Nolleke Mijzen

VAKKUNDIGE WERKJES

Grappen van Tijl Uilenspiegel **REINAERT DE VOS**

ROMANS

KUNINGAS **HET MOEILIJKE BEGIN**
ZWARTE HEIDE Heksenjong
DE VARKENSBOER De laatste vracht
WROETERS Verschillende wegen
PIETER PAUWELS SCHRIJFT EEN ROMAN

DE HEIKEUTERS

KORTE VLOOILOS (oep zen Wezels) S. DIRVEN

Meerdere keren kreeg WESALIA II de vraag naar de betekenis van het aarden wandelpad dat loopt tussen Kampweg en het huis van de familie Palinckx – Roelen..

We zen bij verschillende ouwere meessen op 't Achterbrug gaon vraogen of zij de betekenis van die naam wisten. Niemand scheen de juste naam te kennen. Men noemde het wel "het Pollingspaoike" of "het Pollingspaddeke, ... Stan Paelinckx wist wel te zeggen dat het in zijn "joenge tijd" 's aovonds veul gebruikt wier "deur "joenge koppeltjes van 't durp". 't Was een heel doenker paoike. Van straotverlichting was er tun nog gin spraoke.

Oep nen dag wierik oepgebeld deur Stan. Hij haoi vruger nen hele tijd de gezettenknippels over Wezel bijghoewen. Dankewel, Stan, wij zullen ze klasseren en bewaoren. Meir in diej doos zoten ook nog een paor papieren van in den tijd dat men aon de verkaoveling van 't Achterbrug bezig was. Nor 't schent was er tun nog plots verzien om die wijk nog te vergroten. Oep die twie pepieren stoeng de meugeleke uitbreiding getiekend.. Bij de straoten stoend de kadasternummer van de buurtwegen.en de rijkswegen. Oos strotje aoi as naom " Chemin d'exploitation de Agterbrug au Vlooyken", 54 as burtwegnummer en as naom **KORTEN VLOOYLOS.** Buurtweg 53 ",nou Achterbrug" wier hetzelfde beschreven, mor den naom is gewoon Vlooylos.(was ook een heel stuk langer.)
Den Braachtse steenweg was rijksweg nummerou 53
"LOS" zou ierst nen kleinen airden , nie openbaore weg nor een waai of nen akker zen gewist, waor dat den boer kos lossen.
Oos wandelpaddeken, was een klein airdeweggeske dat nor de Vlooykens (Vloeikens) liep en Korten Vlooylos wier genoemd. Het Vlooylos was veul langer en wier gewoon Vlooylos (nu Achterbrug) genoemd.Het paddeken is nou wur open. Heel wa van die ouw airden paoikes zen ofwel oemgeploegd oftewel afgesloten. Hopelek vollegen er nog zoe'n paaikes die oepnuw wurren opengesteld.. Ze zen een stuk van oos cultuurhistorisch erfgoed.

De NONNENPAD

'k Kreeg al een vraog vur nen naom ont 't speulplentje on de nuw Chirolokaolen te zuken.. Echte meensen van Wezel zullen daor niet laank achter mutten zuken. 'k Zen nou zeventig jaor, en kemmet nooit aanders hoere noeme ast "'t Nonne-

paoike". De plots noemde men gewoon "De non". We pakken efkes den boek "Mannen van Wezel" van Staf Goris of "den Tijl"en lezen daorin: " DE NONNEPAD. Neffen de grote baon, oep den hoek van de Slekstraat en de nuw baon woonde Marc Verellen. Een end de Slekstraot in aon den iersten bocht, just vur de eerste huizen van Jef en Jaon Broek slingerde linksaf dwars over den akker: DE NONNEPAD".

't Gebeurde bij raaw weer in den Baomis. Tussen licht en doenker kreeg Jaon Van Tichel (die aon de volgende bocht woonde) een vremdsoortege non in de gaoten. Wat die dwaoze sloor daor uitspoekte, ge kost er niej wijs uit geraoken. Al tefrente kuren. Deen al zotter as daander. Ze wiegewaogde, wees met nen lange vinger over d'akker, draoide kressend roend en woeide dan as nen doezeman.
Aleirm!!! Een geloop en gewester langs alle kaanten. Drek nen hoop venten, mej veul lewijt en gesakker, daor achteraon mej zwepen en klippels. Tun a die jachtige bende dat spook in nonnekleren ging knippen, was z'inees de gaoten uit. Niemand wist nog waoraon of waoraf. Mor het spoor dwars deur het veld bleef.. De **plots** van het geheimzinnig verschijnen wier " **DE NON"** gedwoopt en 't 'slingerpaoike heette vertaon **"DE NONNEPAD"** of **" NONNEPADDEKE"** of **"'t NONNEPAOYKE"**

Hopelijk wurdt het paoike of plentje aan de nuw Chirolokaolen oftewel NONNEPAD-DEKE of NONNENPLENTJE genoemd. Dat paoike wier vruger veul gebruikt. Bij hieel nat weer reejen wij langst 't nonnepaaoike in plots van langs de modderige Slekstraot. Mor spijtig genoeg wier 't paoike oemgeploegd en as veld gebruikt.
Staf Goeres (den Tijl) schreef in één van zen boeken het verhaol van 't Nonnepad - deke oep.
Hopelijk kunnen we rekenen oep ooze schepen van Leefmilieu en oep de meessen van Natuurpunt oem te kiezen vur den ouwen naom van 't paddeke.
Als bestuurslid van WESALIA II heemkundige kring Wuustwezel kies ik in ieder geval vur dieje ouwe naom.

TRAGE WEGEN OPEN MAKEN OP DE DAG VAN DE TRAGE WEG

S. DIRVEN

Op 23 en 24 oktober 2010 organiseert TRAGE WEGEN VZW het actieweekend "**DAG VAN DE TRAGE WEG."** Het hoofddoel van deze actie is verwaarloosde wegen terug in gebruik nemen. In 2009 werd zo de korte Vlooilos weer toegankelijk gemaakt voor het publiek.

Trage wegen – d.i. wegen voor niet gemotoriseerd verkeer - maken deel uit van ons cultuur-historisch patrimonium. Deze trage wegen bieden heel wat mogelijkheden. Ze hebben ons een verhaal te vertellen. Bij het zoeken naar die trage wegen ontdek je rust, de pure natuur, ... en ze zijn een ideale gelegenheid voor een mooie erf-goedwandeling in de herfst.
Vaak kennen de mensen het verhaal van de trage weg niet (zie hiervoor HET NON-NENPAD). Deze wegel slingerende door velden en weiden, van de Slijkstraat naar de Baan – Kruisweg en is jaren geleden gewoonweg, zonder commentaar, omge-ploegd en ingenomen als weide of akker.

Op de DAG VAN DE TRAGE WEG wil men het heel anders aanpakken. De wegen worden eerst en vooral proper en begaanbaar gemaakt . Daarna worden ze officieel terug open gesteld en krijgen ze een naam. Er zijn zeker mensen die er een verhaal kunnen over vertellen. Dat zou fijn zijn. Onze heemkundige kring zal het

verhaal wel als documentatie bewaren. Hopelijk zijn er genoeg geïnteresseerde mensen om het paadje weer tot zijn vroeger leven terug te brengen en te onderhouden. Zij kunnen misschien een wandelroute uitstippelen waarin die "trage wegen" zijn opgenomen. En vergeten we zeker niet een passende naam te geven aan ons traag wegeltje.

Momenteel zijn er werken in uitvoering op Breikelen. Vroeger lag daar achter de hoven van de huizen die tegen de Bredabaan stonden een paadje. Het vertrok aan de Kalmthoutse steenweg (einde grond Cools) en kwam vlak achter de melkerij op Breikelen aan. Dit paadje is al lang verdwenen, maar een eindje verder naar Deureind ligt nog een verbindingspaadje tussen Kalmthoutse steenweg en Breikelen. In de naamlijst voor straten van pastoor Goetstouwers vinden we wel een paar namen die in aanmerking kunnen komen om ons straatje een naam te geven.
De KARSTRAETE te OPBREKELEN of **HET GAGELSTRAETIEN ACHTER BREIKELEN**

Hopelijk krijgt het verbindingsstraatje een passende naam.

Lourdesgrot te Gooreind

RESTAURATIE LOURDESGROT GOOREIND S. DIRVEN

Met de financiële steun van de provincie Antwerpen en de goede samenwerking met de gemeente Wuustwezel en de parochie van Gooreind werd in 2009 de vervallen Lourdesgrot van Gooreind gerestaureerd.

De grot werd opgericht door de heer Paul Mansion, professor aan de hogeschool van Gent. Deze had een ziekelijke, gebrekkige dochter, Maria Mansion (1874 – 1912). Het meisje ging naar Lourdes met de vraag te mogen genezen of zo niet, dan vlug te mogen sterven. Korte tijd daarna stierf ze. Ter nagedachtenis aan haar liet de heer Mansion de grot oprichten. Er bestaat geen zekerheid over de juiste datum van oprichting. De geraadpleegde geschiedkundigen waren het er wel over eens dat ze

er voor W.O.I. stond. Op de grot bevindt zich een gedenksteen met de overlijdensdatum van het meisje "1912".

Paul Mansion stierf te Gent op 16 april 1919. Vier jaar later werd de grot met de aanpalende gronden als gift aan het Gods-Gasthuis van Gooreind geschonken.
In de akte van "EIGENDOMSBEWIJS" van 7 mei 1923 staat te lezen dat deze gift gebeurde onder de uitdrukkelijke voorwaarden dat grond en grot " ten eeuwigen dagen" moet onderhouden worden in dezelfde goede uiterlijke staat.
Door de restauratie in 2009 heeft men aan deze voorwaarden voldaan. De grot kan haar waarde behouden. Ook het religieuze karakter behoudt nog een plaats in de dorpsgemeenschap.

WORD LID VAN WESALIA II
Heemkundige kring Wuustwezel

HET DERDE GEBOD DER H. KERK

Van het vasten en vlees derven.

Houd den vasten ongeschonden.. UIT MECHELSE CATECHISMUS 01/08/1901

Ik ben nog eens op zoek gegaan naar de oude **Mechelse Catechismus met uitleg**
'k Lees de eerste vraag:. Vraag 6 – Wat gebiedt het derde gebod der H. KERK?

Antwoord: Het derde gebod der H. KERK gebiedt te vasten en vlees te derven, op de dagen die de H. KERK bepaald heeft.

Hoe was het vroeger? En wat gebeurt er nu?

Wij kunnen ons afvragen: " **Wat is vasten?**"
Wel, "vasten" is zich onthouden van verboden spijzen , en maar eens daags een volle maaltijd te nemen. Het is toegelaten 's morgens een stukje brood en 's avonds een lichte maaltijd te nemen.

De wet van den vasten en de onthouding van verboden spijzen veranderen wel eens. Ieder moet zich voegen naar de schikkingen die worden voorgeschreven in de vastenbrief van het bisdom.

Wie moeten vasten? De gelovigen die 21 jaar geworden zijn en door ziekte, weekheid, zware arbeid, of andere wettige redenen niet ontslagen zijn.
Op welke dagen moet men, in ons land vlees derven en op welke dagen moet men vasten?

Men moet in ons land vlees derven op al de vrijdagen des jaars en vasten op de veertig dagen voor Pasen, de Qautertemperdagen en de Vigiliedagen van Kerstmis, van Sinksen, van de plechtigheid der apostelen ¨Petrus en Paulus, van O.-L. V. Hemelvaart en van Allerheiligen.

Is het ooit toegelaten 's vrijdags vlees te eten ?
Ja, te weten als Kerstmis op enen vrijdag valt.

Waarom heeft de H. Kerk de veertigdaagse vasten ingesteld?
Om ons het voorbeeld van Jezus te doen navolgen, en ons voor te bereiden tot de grote feestdag van Pasen.

Wat zijn Quatertemperdagen?
Vastendagen die de H. Kerk gesteld heeft op een woensdag, vrijdag en zaterdag van elk der vier jaargetijden.

Waarom zijn de Quatertemperdagen ingesteld?
Om de vier jaargetijden te heiligen, daarover Gods zegen te bekomen, en goede priesters te verkrijgen, die gewoonlijk op de Quatertemperzaterdagen gewijd worden.

Welke noemt men Vigiliedagen?
De vastendagen die de Kerk gebiedt daags voor de plechtige feestdagen, om ons daartoe te bereiden.

In welke ouderdom moeten de kinderen vlees en andere verboden spijzen derven?
Als zij gekomen zijn tot de jaren van verstand.

Is het doodzonde vlees te eten op de dagen dat de H. Kerk het verbiedt?
Ja; tenzij het onvrijwillig geschiedt of de zaak in haar zelve klein is

Wat voordeel verkrijgen wij door het vasten?
Wij bedwingen onze kwade lusten, verzoenen de goddelijke gramschap en voldoen voor onze zonden.

Dit waren de strenge voorschriften voor de veertigdaagse vastentijd. Maar, voor men aan die tijd begon wilde men zich eerst nog eens te goed doen aan spijs en drank.

Het vastenavondfeest was een voorbereiding tot de lange vastentijd. Men ging dingen opsmullen die men tijdens de vasten niet opeten mocht. Aan de kinderen werd gevraagd de ganse vastentijd niets te snoepen

Bij eten hoort drinken. En er werd dan met carnavalavond te veel gedronken. Overdag trokken verklede knechten en meiden van huis tot huis. Ze gingen rond al roepend:" Tiet, tiet, tiet, took took, took". Men trok van de ene boerderij naar de andere. Ze kregen eieren. Die eieren werden tegen de avond verkocht en het verdiende geld werd dan in de herbergen opgedronken. Nu viert men Vastenavond of Carnaval met groepen verklede mannen en vrouwen. Men maakt mooi versierde wagens en men kiest een Prins en Princes Carnaval. Men maakt veel leute en plezier. In grote steden trekken prachtige stoeten en prachtige praalwagens door de stad. Er was een tijd dat men vanuit bijna elke wagen fruit en snoep naar de toeschouwers wierp.

Met Vastenavond was het bij heel veel mensen de gewoonte dat er thuis pannenkoeken gebakken werden.

De eerste dag van de Vasten heet Aswoensdag. Men maakte met as een askruisje op het voorhoofd. De priester zegde iedere keer : " Gedenk , o mens, dat gij van stof zijt en dat gij tot stof zult wederkeren." Soms moest de koster de pastoor helpen. Een koster kon dit zinnetje niet onthouden. De pastoor maakte zich boos en bromde :"Gij zijt als ezel geboren en gij zult als ezel sterven." De koster die dacht dat dit de goede woorden waren, herhaalde bij het uitreiken der kruisjes telkens :" Gij zijt als ezel geboren en ....!"

Aan de kinderen werd wijs gemaakt dat al wie zijn askruisje tot Pasen kon behouden, een nieuw kleed of een nieuw pak van de pastoor kreeg.

Geen mensenwerk is feilloos ...
Verbeteringen, aanvullingen, suggesties,...
zijn dan ook altijd welkom.
Iedere auteur is verantwoordelijk voor de inhoud van zijn/haar artikels.
Overname van artikels is toegestaan
als naam van auteur en het blad vermeld worden

VERHALEN - LEGENDEN naar PASTOOR GOETSTOUWERS

- Remedies tegen hoofdpijn: - begankenis naar Kluiskenberg
  - begankenis naar Hakendover

-Tegen de roos: Ten tijde van zuster Monica , verbleef in 't gasthuis te Gooreind , een jonkman , Nelles Goetstouwersvan Wuustwezel, die de roos genas.

- Spoken: Haar vader was kalverenkoopman. 't Spookte op de **GALG** tegnover de Witte Zusters - een grote man die zwijgend voorbij ging.

- Bij Vonder op LOenhout stond een draaiboom waarop 's nachts een kalf lag. Jonge mannen die 's nachts van de kermis op Ter Beeck kwamen, besloten het eraf te jagen. Doch het kalf ging langs de andere kant liggen. De jonge mannen gingen op de vlucht.

- Op 't Majoorstraatje te Gooreind spookte een man met een biekorf op het hoofd. Hij raakte het aan, vluchtte toen in een schuur, waarop de kafslager ging draaien. Hij was half lam.

- Aan de Kruisstraat woonde een oud vrouwke. Jongelingen volgden haar voetsporen. Als ge je voet dwrs over haar voetspoor zet, komt ze terug. Ik deed het zei Jaan Palinckx, en ze kwam terug. En wij op de loop...

WIJ ZOEKEN ... S. DIRVEN

Alles wat te maken heeft met
plaatselijke folkloristische geschiedenis van
de streek en haar bewoners:
waardevolle geschiedkundige, heemkundige geschriften over
ambachten, archeologie,
cartografie: oude atlassen, kaarten;
eerste - en plechtige communieprentjes
plaatselijke conflicten, familievetes,
doodsbrieven en doodsprentjes;
dorpsbestuur, dorpsfiguren;
uitgewerkte familiegeschiedenissen;
gegevens over plaatselijke fauna en flora;
gegevens over plaatselijke feesten, gebeurtenissen, gewoonten;
geboortekaartjes, trouwkaartjes;
gelegenheidsliederen en/of gedichten
nieuws van de gilden, harmonie, fanfare
nieuws over gekende personen;
Kerst- en nieuwjaarskaarten;
de kerk en al wat erbij hoort;
kerkboeken, paternosters,
kleding vroeger en nu;
legenden, verhalen,
nieuwjaarsbrieven en – liederen;
oude notarisakten,
alles over sport en spelen;
alles over stoeten;
het werk van de boer, vroeger en nu;
machines, vroeger en nu;
wat met het verenigingsleven?
wat met volksgebruiken, volksliederen, volksspelen;?
.....

WESALIA II, Heemkundige kring Wuustwezel
verzamelt,
inventariseert, zet ter inzage,
bewaart alles voor de toekomst!!!
Voor je iets van vroeger wil weg doen,
kom eerst even bij ons langs.

AANWINSTEN

S. DIRVEN

We kregen de voorbije maanden weer heel wat documentatie materiaal bij. Eerst en vooral bedanken we de mensen die zo goed zijn ons regelmatig doodsbrieven en doodsprentjes te bezorgen. Wij proberen ze zo vlug mogelijk te klasseren zodat ze meteen mee kunnen gebruikt worden. Je zal het misschien niet kunnen geloven, maar we hebben al meer dan 50 000 doodspretjes alfabetisch geklasseerd op onze computer staan. Er moeten nog heel wat fardes ingegeven worden. En dan spreken we nog niet over de doodsbrieven.

GEKREGEN

Wiske Peeters	schonk ons een deel van haar verzameling doodsprentjes.
BIEB:	200 jaar Politie of Rijkswacht te Kalmthout
Stan Paelinckx	De post in WW
	Doos krantenknippels jaren 1982 , 1983,...
	Enkele oude kranten
	Franciscanessen Jaarboek 1953
	Plan straten wijk Achterbrug
Martine Loos	Maandblad Koninkl. Harmonie "Peter Benoit"1 jg nr.1
Muësen Frans	26 cassettes met sfeersongs
	Openbaar kunstbezit in Vlaanderen 1965/nr.3
Mai Van Thillo	De rode ridder –Sluier van Wuustwezel
Karel Van den Buys	Kroniek van België 1991
Michel Roelands	Plakket met 2 leeuwen (zoals op grenspaal)
	Doodsprentjes douanen
	Van wirs kaante (Heemkundige kring Baarle – Hertog - Nassau - Jg. 23/ 4 Jg 24 / 3 – 4
Gaston Scheipers	Doodsprentjes en –brieven / communieprentjes
	Houten orgelpijp
	4x Nieuwsbrief "Kadoc"
	Foto's missienaaikrans
	Blad met uitleg over eucharistievieringen over heel de wereld
	Huwelijksaankondigingen
Jeff Koyen	Doodsbrieven en doodsprentjes
Maria Gorissen	Sterke Peer
	Wie is wie in Vlaanderen?1989 – 1993
	Proces van Neurenberg
	Dle palmboom
	De grote mythen en legenden ontrafeld
	Duthmala antiquariaat
Karel Breugelmans	Van Heikeuter tot Bedrijfsleider
Toon Verbeuren	Rantsoeneringszegeltjes
	Doodsprentjes, doodsbrieven, communieprentjes
Erik Loos	Zeer oude passerdoos
	Stempel → nummeren 1 1 ... 1 2, 1 2 ; 1-2-3, 1-2-3, ... 1 -2 – 3 – 4
Alfons Neefs	Wesalia jaarboek 1936 - 1937
	Hoe zij groeide Congregatie Opwijk 1847 1947

De 4 evangeliën 1907
Ruiling met Antiquariaat " In 't profijtelijk boeksken" Boeken A. Blommaert
Fam .Smeyers Oude foto's familie De Ruysscher/Van Ham /Smeyers -
Peter Van Looveren Doodsbrieven, -prentjes
Maria Wouters – Lodders Doodsbrieven ,-prentjes, communieprentjes, oude foto's

GEKOCHT

- Kerkelijk textiel
- Loenhout historisch fotoboek
- Atlas Ferraris
- Van Vlaemsche Verzekens, Sagen en Sterreliedekens
- Kunst door de eeuwen heen
- Zuid Nederlands Woordenboek
- Oud Antwerpen Vieil d'Anvers
- Gent, de trotse stede
- Ik stel vast
- De Mastentoppen historisch fotoboek Brecht
- Kerkelijk textiel
- Parochieregisters Lier St.- Gummarus Begrafenissen 1733 - 1798

WAT GEBEURT ER TIJDENS OPENINGSUREN? S. DIRVEN

- Tijdens onze openingsuren krijgen we vaak flink wat mensen over de vloer. Dinsdagnamiddag is het gewoonlijk wat rustiger, maar op donderdagnamiddag en - avond komen er altijd flink wat bezoekers opdagen. **In december telden we 68 bezoekers en in januari 85.** Wij waren enkele dagen gesloten vlak voor de feestdagen. Eén avond hebben we de trouwe klanten gemaild dat we die avond niet open waren omwille van het te gevaarlijk weer.
- Enkele weken geleden telden we op een donderdag 30 personen die opzoekingen kwamen doen. Er waren twee Nederlanders bij die voor de eerste keer kwamen en die 188 km hadden gereden. Ze konden flink wat vinden. In plaats van te vijf uur naar huis terug te rijden, belden ze naar hun vrouw dat ze hier tot half tien bleven. Ze zijn ergens wat gaan eten en tegen kwart voor zeven waren ze terug. Ze hebben flink wat copies gemaakt, zodat ze thuis een tijdje verder konden. Ze zijn als laatsten vertrokken. Dan moesten ze eerst nog gaan tanken."We komen zeker nog terug hoor!" waren hun laatste woorden.
  Een of twee weken later kregen we een afstammelinge van de familie Verellen op bezoek. Zij woonde ergens in Wallonië. Haar dochter moest een thesis maken over " Van landbouw naar nijverheid". Zij moesten teruggaan in de geschiedenis tot een voorvader van landbouwer overstapte naar de nijverheid.

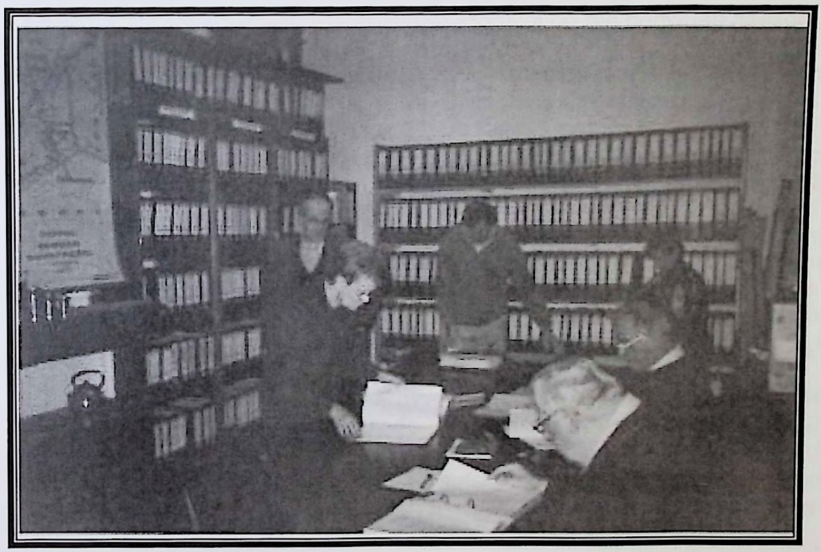
  Wij konden haar perfect helpen. De moeder was zeer geïnteresseerd. Ze dacht dat het meer een thesis voor haar zou worden, dan voor haar dochter.-
- Daarna kregen we een persoon van aan de zee (Brugge of Knokke). Hij

kwam voor de stamboom van de familie Kenis. Hij wist juist in welke familie-boeken hij moest zoeken. Alle nodige gegevens werden netjes gekopieerd en de heer kon de terugweg aanvatten.

- Alex en Louis zitten de hele avond aan de computer. Ze hebben de gegevens van al ruim 50 000 doodsprentjes en een 30 000 doodsbrieven op computer staan. En ze zullen daarmee nog wel een tijdje hun werk hebben.
- Ik ben alle documentatie in het lokaal aan 't klasseren ; 't inventariseren en op computer aan het zetten..
- We beantwoorden, indien mogelijk, de vragen die we via de mails binnen krijgen. Sommige personen zouden wel willen dat wij hun een volledige stamboom zouden opsturen.

- .....

- Bezoekers aan het werk (oud-gemeentehuis

WORD LID VAN WESALIA II

Heemkundige kring Wuustwezel

Gewoon lid : € 10,00

Steunend lid: € 15, 00

Erelid: € 25,00

VERZENDINGSKOSTEN: € 5, 00

Te storten op:

Davidsfonds Wuustwezel

Nieuwmoerse stwg. 55 2990 Wuustwezel

Rekening nr. 979 – 4626152 - 33

GALGENLIED

Door Karel Vertommen , 1937

Er stonden drie galgen op 't galgenveld,
De kraaien hebben het voortverteld.

Er stonden blauwden winterse bossen rondom,
Zij kaatsten 't gekrijs van de kraaien weerom.

Het volk stond zwijgzaam opeengehoopt:

Drie mannen moesten opgeknoopt.

Drie rechters lazen het vonnis voor,
De bossen bauwden het na in koor.

Eén had in eigen macht geloofd,
Hij moet het bekopen met zijn hoofd.

Eén had gehoopt op een nieuwe tijd,
Dat was voor het heden een scherp verwijt.

Eén had de waarheid te zeer bemind
Daarvoor ging hij bengelen hoog in de wind.

De kraaien krijsten: Kwaad is kwaad.
De bossen echoden: haat is haat.

De kring van 't volk werd enger en enger,
't Gelaat van de rechters werd strenger en strenger.

Maar toen de koord in de hoogte ging,
In elke lus een rechter hing.

Het volk stond zwijgzaam opeengehoopt.
Drie rechters werden opgeknoopt.

Eén had zijn eigen volk verraden,
Eén had zijn geldkist volgeladen.

Eén had de macht om haarzelf bemind.
Drie rechters bengelden hoog in de wind.

De kraaien krijsten: Kwaad is kwaad!"

De bossen echoden: Inderdaad.

STREVEN , feb. 1958

HET LIEDJE VAN DEN BOER FR. BRESSELEERS

Mijn vader is een boer,
Ge moogt het allen weten!
Hij draagt een broek van vloer,
Van onder vast gespeten.
Een hemdrok rood als bloed,
Omstrengelt vaders schouders;
Het staat hem wondergoed
Dit erfstuk van mijn ouders.

Mijn vader is een boer,
Ik zal het nooit vergeten;
En is hij slechts een boer,
Het heeft me nooit gespeten.

Mijn moeder is boerin
Zij draagt een schort met linten
Daar pronken lappen in
Van allerhande tinten.
Des Zondags draagt ze een kap,
Gesteven met wat poeder;
Die staat haar fluks en knap
Ze komt nog van heur moeder.

Mijn moeder is boerin,
Ik zal het nooit vergeten;
En is zij slechts boerin,
Het heeft me nooit gespeten.

Ik ben een boerenzoon
En min de stiel van vader;
'k Verkies een boerenwoon,
Een boerenhemd te gader.
En volg ik eens mijn zin
Dan richt ik met de jaren
Mijn boerderijken in
En laat de wereld varen.

Want 'k ben een boerenzoon
Ge moogt het allen weten!
'k Verdien een boerenloon,
Maar 'k heb toch lekker eten!

INHOUDSOPGAVE

Onderwerp	Pagina
Inleiding	01
Gagelhoeve	02
Openbare verkoping	03
Hoevebenamingen I	07
Uit het notitieboekje 1957 van pastoor Goetstouwers	08
Hoevebenamingen II	09
Inhoud notitieboekje pastoor Goetstouwers	11
Lijsten P. G. - Pastoors te Wuustwezel	12
Lijsten P. G. - Straten te Wuustwezel	14
Lijsten P. G. – Vennen te Wuustwezel	16
Lijsten P. G. - Molens te Wuustwezel	16
Zwarte heide	17
Ons eigen hoekje	23
• Boeken Aloïs Blommaert	24
• Korte Vlooilos (oep zen Wezels)	25
• Trage wegen open maken	27
• Restauratie Lourdesgrot	28
• Het derde gebod der H. KERK	29
• Wij zoeken	32
• Aanwinsten	33
• Wat gebeurt er tijdens openingsuren?	36
• Galgenlied	36
• Het liedje van den boer	37
• Inhoudsopgave	38

DRIEMAANDELIJKS LEDENBLAD

JAARGANG: 10 NR. 3-4

Verantwoordelijke uitgever:
HEEMKUNDIGE KRING WESALIA II
p/a Stan Dirven
Gemeentepark 14 2990 Wuustwezel

Gabriëls Angele
Verbiststraat 1
2920 Kalmthout